

Keresztény szellemiségű
interregionális havilap

18. szám
2022. október

VILÁG
népünk

REMÉNYE

*„Várjuk a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk
és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.”*

(Titusz 2:13)

A TUSNÁDFÜRDŐ MELLETTI CSOMÁD-HEGYSÉGBEN LEVŐ SZENT ANNA-TÓ

A Szent Anna-tó

Ez országunk egyetlen krátertava. A nagyon szép, erdős-hegyes környezetben levő, selymes tapintású, lefolyástalan és tiszta vizű tavat a rá és a

környező lejtőkre hulló eső táplálja. Felülete húsz hektár, legnagyobb mélysége jelenleg hét méter. A tó tükreinek tengerszint feletti magassága kb. 950 méter. A tó partján főleg lucfenyvest, míg feljebb haladva inkább gyertyános-bükkös erdőt találunk (növényinverzió).

Az utóbbi években a Szent Anna-tóba egyre több szennyeződés kerül a partokon piknikező és sátorozó turisták hanyagsága miatt. Ez megnövelte a víz nitrogén és foszfortartalmát. Másrészt

a tóban valamiképpen megjelent és elszaporodott az itt nem honos ezüstkárász, és megette a kis gerinctelen, algákat elfogyasztó állatkákat. Ezen okok miatt a tó a vízvirágzás folyamatában el-

gásodik. A Hargita megyei tanács orvosolni próbálja a helyzetet. 2018 óta tilos a tóban való fürdés. Imádkozzunk a természet e kincsének megmaradásáért!

(J. E.)

Egészségünk

Otthonunk levegőjének minősége

A legtöbb embernek csak a szabadban észlelhető szmogról jut eszébe a légszennyezettség. Közismert, hogy a külső szennyezett levegő károsítja az egészségünket, de sokan nem tudatosítják, hogy a lakásuk levegője ugyanolyan ártalmas lehet.

Gondolkodj el azon, mennyi időt tartózkodsz zárt helyiségekben. Kevesebbet vagy többet fél napnál? Gondold át alaposan... Számítsd bele az otthon, az iskolában vagy az üzletekben eltöltött időt is. Sokan az idejük akár 90%-át is zárt helyiségben töltik el.

Mi határozza meg a zárt helyiségek levegőjének minőségét? Van-e különbség a benti és a kinti levegőt szennyező tényezők között? Hogyan javíthatunk a levegő minőségén?

Meglepőnek tűnhet számunkra a megállapítás, miszerint egy közepes forgalmú utca levegője valójában tisztább lehet a napalink levegőjénél. Újabb keletű tanulmányok igazolták, hogy bizonyos légszennyező tényezők nagyobb koncentrációban fordulhatnak elő a zárt helyiségekben, mint a szabadban. Tény, hogy a múltban kevesebb figyelmet szenteltek a zárt terek, mint a külső környezet légszennyezettségének.

Honnan ered a belső légszennyezés?

Zárt helyiségben több tényező miatt alakulhat ki légszennyeződés, például a hagyományos vagy a cserépkályhában égő nyílt

tűz, az építőanyagok, új bútorok, tisztítószeresek miatt. Képzeld el egy frissen kifestett házat vagy irodát, ahol erősen érződik a tisztítószer szaga. Az otthonunk, a munkahelyünk vagy egyéb terek levegőjének minőségét jelentős mértékben meghatározhatja az építőanyagok fajtája, amiből az adott helyiség készült, a tisztításhoz használt szerek, az adott helyiségben folyó tevékenységek és a szellőztetés módja.

A rossz minőségű levegő rendkívül ártalmas lehet a sérülékenyebb csoportok számára, mint például gyerekek, idősek, szív- és érrendszeri vagy krónikus betegségekben (például asztma) szenvedők. Gyakran kialakulnak allergiák és más betegségek.

A zárt helyiség légszennyezettségét eredményező egyik fő elem a radon, amely a talajban képződő radioaktív gáz; ezen kívül a dohányfüst (az égésből fakadó gázok vagy részecskék miatt), kémiai és allergén anyagok. A szén-monoxid, a nitrogén-dioxid, az organikus illékony összetevők a kinti és benti légtérben egyaránt megtalálhatók.

Erik Lebret, az Egyesült Királyság Nemzeti Közegészségügyi és Környezetügyi munkatársa megállapítja:

„Amikor belépünk az ajtón, nem hagyjuk kívül a légszennyezést... A belső légtér minőségét sok más tényező is rontja, mint amilyen a főzés, fás kályha üzemeltetése, gyertyák vagy illatosít-

Tartalom

Világ Reménye

18. szám, 2022. október

A Szent Anna-tó 1

Egészségünk

Otthonunk levegőjének

minősége 2

A dohányzás és a szájjüreg .. 5

Pszichológia

Serdülők az elektromos

szerkentyűk világában ... 6

A reformáció története

A francia reformáció (2.) ... 12

A Tízparancsolat (11) 17

Szombat

vagy vasárnap? (2.) 22

A vég felé mutató

prófeciák (4.) 25

Ifisarok 29

Figyelő 30

A magyarok története (12.) ... 34

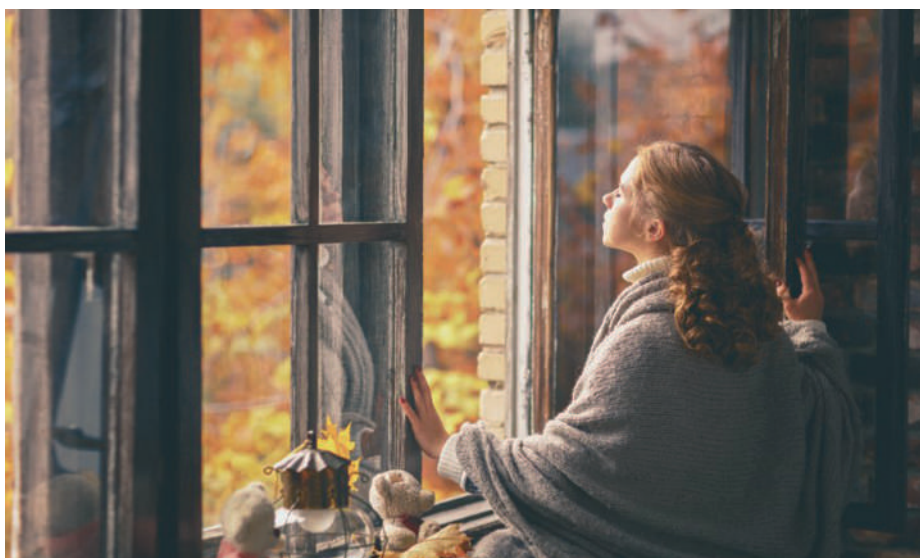

Kettő a bolygónk legszennyezettebb levegőjű városai közül: Peking (fent) és Új Delhi (lent)

tó pálcikák, fogyasztási cikkek – például tinta vagy felület-tisztító lakk – használata, bizonyos építkezési anyagok”.

Mit lehetne tenni?

Kevés erőfeszítéssel, például a zárt helyiségek szellőztetésével javíthatjuk a környezetünk levegőjét. Azonban egyes tevékenységeink által jószándékunk ellenére is káros hatást érhetünk el. A szellőztetést sem jó túlzásba vinni, mert így jelentős energiavesztéset idézünk elő, és több fosszilis tüzelőanyag használódik el, ami növeli a légköri szennyeződést. Az erőforrásainkat intelligensen kell felhasználnunk.

Engedjük be lakásunkba a friss levegőt

Az energiahasználat csökkentésére az épületeket egyre jobban szigetelik. Emiatt a kinti levegő nem tud bejutni olyan könnyen, hogy hígítsa és tisztítsa a beltéri levegőt a káros anyagoktól. Sokféle módon juthat be levegő egy zárt helyiségbe:

- beszűrődés – a fal, az ablak vagy az ajtó repedésein keresztül;
- természetes szellőzés – a nyitott ajtón vagy ablakon keresztül;
- gépi szellőztetés – legtöbbször légkondicionáló berendezés biztosítja.

Egészségügyi kockázatok

A légszennyezettség fő problémáját a levegő minősége jelenti, amely jelentősen romlott, főként a városi területeken. Az Egészségügyi Világszervezet becslése szerint mintegy 7 millió ember hal meg évente a légszennyeződés miatt. Az ENSZ felhívta a figyelmet, hogy a lakások levegőjének szennyezettsége valós egészségügyi kockázatot jelent.

A tiszta levegő hiánya negatív hatással van a szervezet egészére, az alváshiánytól kezdve rákos daganatok kialakulásáig. Szakemberek szerint a levegőt mérgező részecskék és a hőség káros hatással van a szívre, a központi idegrendszerre és a légzőrendszerre, ami növeli a szív- és érrendszeri betegségek kialakulásának és az agyi érkatasztrófa kockázatát. A szennyezett levegő különböző allergiákat is okozhat, amelyek végül asztmához vezethetnek. Bizonyos szennyező anyagokkal való érintkezés – mint amilyenek a parfümök vagy

oldószeres – többszörös kémiai túlerőzékenységet válthat ki, amely az allergiás reakciókhoz hasonló módon nyilvánul meg.

A légköri környezetszennyezést előidéző tényezők közé tartoznak a részecskék – szénmonoxid, nitrogén- és kén-dioxid, benzín és az ózon –, és az ezeket kibocsátó források pedig a gépkocsik, gyárak, építkezési telepek, aszfaltotlan utak és fűtőberendezések.

Közülük néhány tényező végzetes lehet az emberre nézve.

A szénmonoxid a szervezetben károsítja a vér oxigénszállító képességét, és ez komoly kockázatot jelent főként a szívbetegre nézve, sőt a magas koncentrációk akár végzetes következményekkel is járhatnak. Az ólom károsíthatja az idegrendszert, a vesét és a májat, valamint vérszegénységet, magasvérnyomásbetegséget vagy csontritkulást eredményezhet. Nagyobb mennyiséggel való érintkezés memóriavesztést, görcsöket vagy az értelmi képesség csökkenését okozhatja. A benzín károsítja a központi idegrendszert és rákkeltő hatású.

Az Aphekom projekt szerint – amelyet részben az Európai Bizottság finanszírozott – Európában a levegő szennyezettsége kb. 8,6 hónappal csökkenti egy ember életkilátásait.

Nem lehet pontosan megállapítani, hogy a zárt helyiség levegője mennyire ártalmas az egyénre nézve, viszont ahol nagy

A legszennyezés ellen küzdve, ha csak lehet mellőzzük a gépkocsi és egyéb járművek használatát. Kerékpározó polgárok, Kopenhagen

a légszennyeződés mértéke, azt mindenki megérzi. A tiszta levegő felbecsülhetetlen természeti kincs, amelyre vigyázni szent kötelességünk.

Tudtad-e, hogy...?

- ❖ A világ városainak légszennyezettségi listáján az első 20 város közül 13 Indiában található. Az első helyen Új-Delhi van, ahol a levegőben a részecskék száma tizenötször nagyobb az ENSZ által meghatározott normál értéknél.
- ❖ Peking levegője ugyanolyan kockázatot jelent az egészségre, mint amelyet napi egy csomag cigaretta elszívása okoz.
- ❖ Európa három legszennyezettebb levegőjű városa: Nápoly (Olaszország), Pancevo (Szerbia) és Skopje (Macedónia).
- ❖ Az OECD kimutatása szerint a fejlett államok, Indiát és Kínát is ideértve, évente csaknem 3500 milliárd dollárt költenek a légszennyezés okozta

betegségekre és az idő előtti elhalálozásokra.

- ❖ Az európaiak 97%-a olyan mértékű ózonkoncentrációnak van kitéve, amely meghaladja az Egészségügyi Világszervezet által ajánlott mértéket.
- ❖ Az európaiak 63%-a saját bevallása szerint az utóbbi évben csökkentette az autóhasználatot a levegő minőségének javítása érdekében.
- ❖ Ha pár napig vagy hétig szennyezett belső térben tartózkodunk, rövid idő alatt az irritáció tüneteit – például száraz torok vagy köhögés – tapasztalhatjuk.
- ❖ Egy épület szellőztetése fontosabbá válna, ha részletesebben megvizsgálánánk a belső szennyező tényezőket és azok hatásait a szervezetre.

**Olimpia Buta,
egészségügyi asszisztens**

(A fenti cikk megjelent az *Élet+Egészség* folyóirat 2019/6 számában. Közölve a kiadók engedélyével.)

A dohányzás és a szájüreg

Amikor a „dohányzás kockázatai”-ról hallunk, elsőként a tüdőrák vagy egyéb tüdőbetegségek jutnak eszünkbe. Még mielőtt azonban a cigaretta füstje a tüdőbe jutna, először a szájüreggel kerül kapcsolatba, amely közvetlenül érintkezik a füstöt tartalmazó anyagokkal.

Úgy a klasszikus értelemben vett dohányzás, mint a passzív dohányzás egyaránt károsítja az ember egészségét. A szájüregben a hatás lehet csupán esztétikai jellegű, ami a fogak, tömések és fogkoronák elszíneződésében nyilvánul meg, de a legrosszabb esetben szájüregi rák is kialakulhat. A dohányzás lehetséges káros következményeit az alábbiakban foglaltuk össze:

- a fogak és fogkezelések elszíneződése;
- halitózis (kellemetlen szájzag);
- a szőrös nyelv;
- ízlelési zavarok;
- foggyökér szuvasodás;
- bakteriális plakk és fogkő leképződés;
- fogínytasakok kialakulása;
- fogíny visszahúzódással és csontsorvadással társuló ínygyulladás;
- beültetett fog környéki gyulladás;
- rákot megelőző elváltozások: leukoplákia, eritroplákia;
- a nyelv, ajak, száypad, íny, szájnyálkahártya rákos megbetegedése.

A fog elszíneződése a dohányzás miatt elsősorban esztétikai szempontból lehet zavaró a páciens számára. Ez a jelenség azonban a baktériumplakkok felhalmozódásával is társulhat. A plakk eltávolítása enyhén szemcsés

fogkrém szakszerű alkalmazásával történhet, viszont ennek a káros szokásnak a folytatása nem sokára újra elő fogja idézni az elszíneződést.

Azoknál, akik pipát használnak, a fogtömések felületeinek elkopása is kialakulhat a pipaszárnak a fogak közötti rendszeres és hosszas rögzítése miatt. Ez kiválthatja a fog túlérzékenységet, a fogbél felfedését, sőt a fogtömés kiesését is, amely gyakran oldalt történik meg, ahol a dohányzó a pipát tartja. A pipa használata miatt kialakult fogproblémák kezeléséhez hozzátartozik a fog érzékenységének csökkentése, a gyökérkezelés, illetve fogkorona felhelyezése, a fog eredeti magasságának helyreállítása érdekében.

A cigarettafüstben található kénes illóanyagok felelősek a dohányzók kellemetlen szájszagáért. Ehhez hozzáadódik a dohányzásnak a fogínyre kifejtett káros hatása, hiszen köztudott, hogy a fogínybetegség önmagában is kellemetlen szájszaggal jár együtt.

Az ún. fekete szőrös nyelv a fonális szemölcsök túlburjánzásának a következménye, a nyelvfelület normális hámlási ritmusának a felborulásával együtt. Ez a jelenség általában tünetmentes, bár előfordulhat nyelvviszketés. Kezelésként javasoljuk a nyelv higiéniáját és a dohányzás abbahagyását.

A fogínygyulladás és a fogágybetegség oka bakteriális, viszont a dohányzás lényeges kockázati tényezőt jelent ezen problémák kialakulásában és előrehaladásában. A dohányzás elősegíti a kórokozó baktériumoknak a szájnyálkahártya hámszövetéhez való tapadását, ráadásul a nikotin gátolja a vérkeringést a szájüregben, **ami lassítja egy foghúzás utáni vagy bármilyen szájüregi seb gyógyulását, és növeli a felülfertőződés kockázatát.** Sőt, a nikotin a szervezet ellenálló képességét is gyengíti, ami rátevérdik a csökkent vérkeringésből fakadó lelassult gyógyulási hajlamra. E jelenségek hátterében érthető, hogy a dohányzók körében miért fordul elő gyakrabban a fogágybetegség a nemdohányzókhoz képest, és miért is

jelenti a dohányzás a fogágybetegség egyik fő kockázati tényezőjét.

De nem csupán a kórokozó baktériumok tapadását segíti elő a dohányzás. Egy tanulmány rávilágított arra, hogy a dohányfüstnek kitett embereknél magasabb volt a Haemophilus influenzae

és a Streptococcus pneumoniae baktériumok szintje, amelyek a légúti megbetegedésekért felelősek.

A dohányzás növeli a rák előtt megjelenő elváltozások és a szájüregi rák kialakulásának kockázatát azon módosulások által, amelyeket előidéz a szájüregi

hámréteg génjeinek a kifejeződésében. A dohányzás a szájüregi rák egyik jelentős kockázati tényezője.

Manapság a dohányzás lehetőségei a klasszikus cigarettán kívül a vízipipától az elektromos cigarettáig széles skálán mozognak. Egyes változatokat a népszerűsítőik egészségeseknek vagy kevésbé egészségtelennek próbálják feltüntetni. Ám a dohány vagy a nikotin semmilyen formája sem biztonságos az egészségünkre nézve. A dohányzásról való lemondás csak előnyünkre szolgálhat a szájüregünk és az egész testünk egészsége szempontjából.

Dr. Andreea Kiertau

(A fenti cikk megjelent az *Élet+Egészség* folyóirat 2019/6 számában.

Közölve a kiadók engedélyével.)

Psychológia

Serdülők az elektromos szerkentyűk világában

„A társadalmi akadályok lerombolása helyett a technológia elszigeteli egymástól az embereket.”

Julie Peasgood, színésznő (szül. 1956)

„A web, ahelyett hogy az emberiséget szolgálja, antihumánussá (emberellenessé) vált.”

Sir Timothy Berners-Lee, a World Wide Web (a globális internethálózat) feltalálója (szül. 1955)

Bevezető

Nevezhetjük digitális „technológiának”, „információs technológiának” vagy „új technológiának” (bár nemsokára már nem számít újdonságnak). A kapcsolódás korszakát éljük. Már nem elegendő egy bizonyos hely vagy bizonyos időszak a világhálóra kapcsolódáshoz. Most folyamatosan a rendelkezésünkre kell állnia az internetes hozzáférésnek, bárhol legyünk is. Ez lényeges előnyökkel jár a serdülők részére, **de kockázatokat is rejt, mint a függőség vagy szenvedélybetegség**, amely általában személyes és társadalmi gondokat, valamint

lódáshoz. Most folyamatosan a rendelkezésünkre kell állnia az internetes hozzáférésnek, bárhol legyünk is. Ez lényeges előnyökkel jár a serdülők részére, **de kockázatokat is rejt, mint a függőség vagy szenvedélybetegség**, amely általában személyes és társadalmi gondokat, valamint

Mint minden más eszköz esetében, minékünk kellene uralni azt, s nem annak tartania rabságban minket

Az új technika magányos, függő fiatalokat produkált

tanulási nehézségeket okoz. Ez rendkívül fontos dilemma, különösen az említett időszakban, a serdülőkorban, amikor növekszik a fiatalok függetlenedési vágya, de ezt nem mindig kíséri megfelelő érettség.

Egyes felnőttek felteszik a kérdést: „Mit csinálnak a fiatalok egész nap az orrukkal a képernyőbe bújva, folyamatosan a billentyűzetet pötyögtetve?”

Hát, az idő nagy részében társalognak a barátaikkal, az ismerőseikkel vagy akár ismeretlenekkel is. Üzeneteket és kommenteket váltanak párban vagy csoportban. Ugyanakkor fényképeket, videókat osztanak meg, és olyan üzeneteket posztolnak, amelyekhez fiatalok százainak vagy akár millióinak van hozzáférése, annak függvényében, hány személy a barátjuk vagy hányan kedvelik őket. Máskor magányosan töltik az időt, zenét hallgatnak, videójátékokat játszanak, vagy böngésznek az interneten, esetleg választ keresnek különböző kérdéseikre, vagy egyszerűen várják, hogy mi jelenik meg a következő „klikkre”.

Miért anyyra lenyűgöző?

Pszichológiai szempontból az egyik lehetséges válasz az lenne, hogy a tevékenység azért áll fenn, mert kielégítő élményt nyújt: elküldök egy üzenetet, és azonnal választ kapok rá számos baráttól. Mindannyian figyelnek rám. Felteszek egy fotót, és egyesek azonnal kommentelik, különösen ha az a bizonyos fénykép valamivel felkelti az emberek figyelmét – vagyis, mindannyian gondolkodnak rám. Mi több, a folyamat gyorsasága **függőséget eredményez**, és ismétlődve egy ördögi kört zár be, amelyet nehezen lehet megszakítani.

Az okostelefon a legismertebb és a legközkedveltebb a hasznossága és a hordozhatósága miatt, mivel gyakran kihúzza a pácból. Valószínűleg ezért engednek a szülők a gyerekek ilyen irányú kéréseinek. Mivel ezen

eszközöknek nagy befolyása van a gyerekekre (sajnos, mind pozitív, mind negatív), szükséges minél jobban megismernünk és minél értelmesebben használnunk. Ennek érdekében elengedhetetlenül fontos a szülők ellenőrzése és irányítása, hogy a fiatalok ne váljanak nemkívánatos helyzetek áldozatává. Jelen cikkben erről a vetületről szeretnénk beszélni.

Előnyök

Valóban, jelentős előnyei vannak egy internetre csatlakoztatott hordozható okoseszköznek a gyerekek és fiatalok részére. Például, az okostelefon vagy a táblagép:

– Lehetőséget biztosít a gyerekeknek a másokkal való kapcsolat fenntartására, bármelyik pillanat-

A szülők sokszor nem értik, hogy szerkentyűjéhez ragadt gyerekük miért nem éli gyerekkorát úgy, mint annak idején ők?

ban közölheti, hol tartózkodik, és mire van szüksége. Itt nemcsak a kényelemről, hanem a biztonságról is szó van, különösen vészhelyzetekben vagy bármely sürgősség esetén.

– Folyamatosan lehetőséget nyújt arra, hogy különböző honlapokat felkeressen, és számos kérdésre választ kapjon, vagy különböző információk birtokába jusson, amelyek egy része fontos a tanulmányai és az általános műveltsége szempontjából.

– Lehetőséget biztosít a fényképek azonnali és folyamatos megosztására gyakorlati célokból vagy egyszerűen szórakozásból.

– Minden pillanatban megmutatja a fiatal pontos tartózkodási helyét, amely életbevágóan fontos, ha a gyermek eltéved, valamilyen baleset éri, vagy más okból szüksége van segítségre.

– Fontos eszköz a serdülő életében, hogy fenntartsa a kapcsolatot saját társadalmi csoportjával, és ismerje a tervezett eseményeket, hiszen a világ számos pontján ez a módszer vált a fiatalok egyedüli kommunikációs eszközévé.

Kockázatok

Az előnyök mellett kockázatok is vannak, amelyeket a szülőknek és a gyermekeknek egyaránt ismerniük kell, hogy felkészüljenek ezek megelőzésére, vagy szükség esetén sikeres legyőzésére.

Itt megemlítjük a legfontosabbakat:

– A túlzott használat

A kommunikálás gyorsasága miatt az okostelefon rendkívül vonzó, így használója bekerül

egy olyan ördögi körbe, amelyből csak nagyon komoly elhatározással és erős akarattal lehet kikerülni. Ily módon a fiatal elhanyagolja

E veszélyes technikát mértékkel kell használni, de erre csak az képes, aki kellő érettségre jutott

szükséges feladatait, mint a tanulás, az alvás, a testedzés, a személyes higiénia, részvétel a családi tevékenységekben, és a körülötte élőkkel való szemtől szembeni kapcsolatfenntartás.

– Függőség

Az elektronikai eszközök túlzott használatának ez a legsúlyosabb következménye. Ennek ismertető jelei nagy mértékben hasonlítanak a vegyi anyagoktól való függőség tüneteire. Például:

1) Tolerancia. A folyamatos használat egyre kifinomultabb alkalmazások letöltéséhez vezet a kezdeti hatás elérése érdekében.

2) Elvonási tünet. Az eszköz vagy az internetes hozzáférés

ideiglenes hiánya extrém nyugtalansághoz, haraghoz vagy éppen szorongáshoz vezet.

3) Kényszerbetegség. A fiatal folyamatosan a telefon vagy más hasonló eszköz használatáról gondolkodik, és amikor éppen nincs a kezében, erős vágyat érez a használatára.

4) Az eszköz használatának csökkentésére történő hiábavaló kísérletek. A fiatal tudatában van függőségének, és megpróbálja kijavítani a gondot, de nem sikerül neki.

– Következmények

Ez a helytelen magatartás gyökeresen befolyásolja a serdülő életének fontos vetületeit: a tanulmányok, a család, az egészség.

– Költségek

A családok nagy részének nincs anyagi lehetősége a legújabb eszközök beszerzésére. Ezen kívül még fizetni kell a hálózathoz való csatlakozást, a havi bérletet, a frissítéseket. Ha valakinek nincs biztosítása (amely szintén költséges), nagyon sokba kerül, amennyiben az eszköz eltörik vagy eltűnik. Végül, hamar kimegy divatból, és az egészet kezddhetjük előlről.

– A klasszikus szociális képességek károsodása

A szóbeli kifejezőmód, a személyes kommunikáció, mások meghallgatása, a testbeszéd megfigyelése, a szavak nélküli válaszadás, a megfelelő hangsúly és hangnem használata szinte lehetetlen telefontal a kézben. Az összetett emberi kommunikáció gyakorlással sajátítható el, és a virtuális kommunikáció komoly akadályt képez ebben a folyamatban.

– Tiszteletlen viselkedésmód

A telefonból fel sem pillantó, a felnőttekkel, idősebbekkel így beszélgető serdülő nem tesz jó benyomást. Ez megnehezíti a családi, rokon kapcsolatok fenntartását; a tanárokkal, szomszédokkal és általában a felnőttekkel való kommunikációt. A helyzet csak tovább romlik, amikor felhívják a figyelmét erre, ő pedig tiszteletlenül válaszol.

– Fiziológiai hatások

Az elektronikai eszközök folyamatos használata ülő életmódot eredményez, nem beszélve a helytelen testtartásról, amely izomlázat és ízületi fájdalmakat okoz. Az elektronikai eszközök túlzott használata leginkább az alvást befolyásolja. Ugyanakkor más negatív hatások is felléphetnek: idegesség, fáradtság, fejfájás stb.

– Általános egészségügyi gondok

Számos tanulmány kimutatja a rádiófrekvencia-hullámok sugárzásának kockázatát, amelyek különösen azok körében növelik a rákos megbetegedések előfordulását, akik túlzottan sokat beszélnek mobiltelefonon. Ezt az információt az orvostudomány még nem bizonyította, de az ilyen jellegű tanulmányok elmélyítése megerősítheti ezeket az adatokat. Ami a fertőzésveszélyt illeti, valóságos tényként kezelhető, hogy a mobiltelefonok felületén levő baktériumok sokkal gyorsabban terjesztik a fertőzéseket, mint általában.

– Balesetveszély

A folyamatos telefonhasználat számos balesetet okoz, különösen a serdülők körében a közterületeken, az úttesten való átkeléskor, lépcsőkön stb. Akik jogosítvánnyal rendelkeznek,

sokkal hajlamosabbak balesetet okozni, mivel vezetés közben is használják a telefonjukat.

– Sebezhetőség

Vannak gonosztevők és csalók, akik a serdülőkkel szemben szexuális és pszichológiai zaklatásra használják az eszközöket. Ezek lehetnek ismerős vagy ismeretlen személyek, akik az áldozatokkal hasonló életkorúaknak állítják be magukat, hogy így kizsákmányolhassák őket, és visszaéljenek hiszékenységükkel és tapasztalatlanságukkal.

– Erkölcstelen vagy kockázatos használat

Saját gyermekeink, serdülőink is használhatják a telefont a vizsgán puskázásra, valakinek a megalázására vagy sértegetésére, azonosságuk megváltoztatására, különböző információk vagy fényképek továbbítására a másik fél beleegyezése nélkül. Megtörténhet, hogy egy fiatal

fiú vagy lány, minél több „like” megszerzése érdekében szexuális jellegű üzeneteket vagy fotókat oszt meg, amelyek esetenként veszélyes helyzeteket teremthetnek.

– Az önbizalom szétrombolása

Az elektronikus eszközök használata bizonytalanságot eredményez. A barátok megosztanak képeket (gyakran szerkesztett¹ képeket), és dicsekednek sikereikkel, kalandjaikkal, társaságukkal. Akinek ez mind nem hozzáférhető, az elbátortalanodhat, elcsüggedhet vagy akár depresszióba is eshet.

– Veszélyes honlapok felkeresése

Az internethozzáférés magában foglalja a radikális ideológiákat, az erőszakos megnyilvánulásokat vagy a pornográfiát terjesztő oldalak megnyitását. Ily módon egyes serdülők téves úton indulnak el az életbe.

Megoldások

A telefonok túlzott használata **meglepetésszerűen ért bennünket**, és bár a megoldás nem könnyű, türelemmel és elegendő befektetett idővel kielégítő eredményeket érhetünk el. Természetesen alkalmazhatjuk a merev szülő önkényes és parancsoló magatartásmódját, aki kikiáltja a szabályokat, azonban ez a módszer csak nagyon ritka esetben működik a serdülőknél. A mobiltelefon, a táblagép vagy más hasonló eszköz használatát meg is lehet tiltani, de akkor azok előnyeitől is megfosztjuk magunkat. Javasolunk tehát

néhány kiegyensúlyozott módszert, amely jól meghatározott kereteken belül megengedi az ilyen jellegű eszközök használatát.

a) A halogatás politkája

Kezdjük a telefon megvásárlásának halogatásával. Egyre több nyomás éri a szülőket, hogy már egészen kicsi gyerekeknek is telefont vásároljanak, de ne felejtjük el, hogy a pszichológiai érettség korlátozott, és **minél fiatalabb korban kerül a kezükbe, annál nagyobb a kockázat**. A serdülők agyi röntgenképei azt mutatják, hogy az ösztönökért, ingerekért felelős agyi területek az ő korukban még fejlődésben vannak, és hajlamosak a hibák elkövetésére. A szülők ezen tények tudatában a saját gyerekeiket ismerve eldönthetik, hogy hány éves korban vásárolják meg neki az első telefont. Ez előtt azonban fektessenek le bizonyos célokat, amelyek elérése megfelelő érettségre utal, és ez lesz a szóban forgó eszközök megvásárlásának és használatának feltétele.

b) Határok

Ugyanakkor bizonyos határok lefektetése is lényeges, amely a serdülő érettsége és a körülmények függvényében változik. Például korlátozni kell az ilyen eszközökkel töltött perceket, meg kell határozni az üzenetek és bizonyos cselekvések számát, és lefektetni a szülői ellenőrző szűrők használatát. Ez nemcsak gazdaságos, hanem mértéktartó módszer is a serdülők kiegyensúlyozott fejlődése érdekében. Fontos, hogy a felnőtteknek hozzáférése legyen a serdülő telefonjához; ismerjék, kivel kommunikál, milyen fotókat, üzeneteket oszt meg, milyen alkalmazásokat használ. Ezt és más részleteket is lefektethetnek egy megál-

lapodási szerződésben, amely sok családnak nagy segítséget jelenthet a korlátok, szabályok meghatározásában, majd azok gyakorlatba ültetésében.

c) Az iskolával való együttműködés

Mindig bölcs döntés kapcsolatban maradni az iskolával, betartani annak szabályait és kikötéseit. Bátorítjuk a szülőket, hogy érdeklődjenek gyermekük felől, hogy mindig tudják, mi történik vele, és ne várják a vészjelzések megjelenését.

d) Szűrőprogramok

A szülők használják a megfelelő szűrőprogramokat a nemkívánatos oldalak letiltására. A szolgáltatók különböző módszerekkel megkönnyíthetik ezt a szülők részére, ezért kérjük a rendelkezésünkre álló alkalmazásokat.

e) Jó példa

A legfontosabb azonban, hogy a szülők maguk járjanak elöl jó példával. A világot felfedező serdülő számára érthetetlennek tűnnek azok a szülői szabályok, amelyeket ők sem tartanak be. Súlyos következetlenség, amikor a szülők azt várják el a fiuktól vagy a lányuktól, hogy mértékkel használja a telefont, míg ők korlátlanul igénybe veszik.

f) Magas mércé

Ugyanakkor arra is bátorítjuk a szülőket, hogy emeljék magasra a mércét. Tanítsák meg a serdülőknél a szolgálat, a türelem, a jóság, a valóság szeretet, a hála, a kitartás elveit. Ugyanakkor továbbítsanak olyan intellektuális értékeket, mint a kritikus gondolkodás, hiszen a legtöbb esetben az elektronikai eszközök csak felszínes gondolkodásmódra és viselkedésre buzdítanak.

g) Vallási értékek

Ne feledjük ugyanakkor a lelki és a vallási értékeket sem! Ezeket

¹ A fotoshop technikával megszüpített, megváltoztatott képekről van itt szó (szerk. megj.)

egyesek az egyszerű, kulturálatlan személyekkel társítják, ám az emberi természet velejárói. Szülőként keressük Isten tanácsait a Szentírásban a helyes útra vonatkozóan. A mennyei eredetű elvek és értékek már korán bevé-

sődnek a gyermekek elméjébe, így ők a legjobb és legbölcsebb döntéseket fogják meghozni az életük minden területén, nemcsak a szerkentyűk használatát illetően.

Egy csodálatos bibliai ígélet így szól:

„Mert vizet öntök a szomjúhozóra, és folyóvizet a szárazra; kiöntöm lelkemet a te magodra, és áldásomat a te csemetéidre.” (Ésajás 44:3)

Teszt

Függő vagy, esetleg káros kapcsolatot ápolsz a telefonoddal vagy a táblagépeddel? Ez sajnos már szinte bármilyen életkorúakat érinthet. Karikázd be azokat a kijelentéseket, melyek szerinted igazak rád! Minden bekarikázott szám egy pontot ér.

1. Ha nincs nálam a telefonom, akkor nyugtalan, ideges vagyok vagy félek.
2. Sürgős és folyamatos szükségét érzem, hogy ellenőrizsem, valamelyik barátom nem posztolt-e valamit.
3. Elalvás előtt az utolsó és ébredés után az első dolgom ellenőrizni a telefonomat.
4. A telefon gyakran elrabolja az alvás óráit.
5. A telefonom ülő életmódra kényszerített.
6. Még egy fontos esemény közben is (például ha egy tanárral vagy egy fontos emberrel beszélgetek) azonnali szükségét érzem a telefonom babrálásának.
7. Amikor valahol fenntartanak, kitalálok valamilyen kifogást, hogy távozhassak, és elővehesem a telefonom.
8. Gyakran érzem szükségét, hogy a régi telefonomat új és jobb készülékre cseréljem.
9. Amikor szomorú vagyok, mindig előveszem a telefonom, hogy javítsak a kedélyállapotomon.
10. Mosdás közben is a közelben tartom a telefont, nehogy lemaradjak valami újdonságról.
11. Főzés közben a telefon mellett van, és telefontal a kezemben, vagy azt az asztalra mellém téve és nézegetve eszem.

12. Megpróbáltam csökkenteni a telefonozással töltött időt, de nem sikerült.
13. Gyakran tudatosítom, hogy a telefon túlzott használatával csak vesztegetem az időt, de továbbra is azt teszem.
14. Elismerem, hogy fontos dolgokat is elhanyagolok a telefonhasználat miatt.
15. Ideges leszek, amikor azt mondják nekem, hogy túlzásba viszem a telefonozást, és nem kommunikálok az emberekkel.
16. Amikor nyilvánosan kijelentik, hogy ne használjunk telefont, én titokban akkor is előveszem.
17. A telefon túlzott használata rányomta bélyegét az életem fontos vetületeire, mint a tanulás, a személyes kapcsolatok vagy az egészség.
18. Nyugtalan leszek, amikor lemerül a telefonom, és nincs lehetőségem feltölteni.
19. Amikor megosztok valamit az interneten, sok időt töltök az arra érkező hozzászólások ellenőrzésével.
20. Nem is tudom már az életem elképzelni okostelefon nélkül!

Kiértékelés:

0-3: Csekély kockázat

4-10: Vannak jelei annak, hogy a telefon/táblagép/laptop fontos szerepet tölt be az életemben.

11-17: A telefon irányítja az életem számos vetületét, ezért változtatásra van szükségem.

18-20: Kritikus a helyzet, azonnali és gyökeres változtatásra van szükség, valószínűleg szakember segítségével.

Dr. Julian Melgosa

(A fenti cikk megjelent az *Élet+Egészség* folyóirat 2019/6. számában. Közölve a kiadók engedélyével.)

Kedves Olvasók! Az *Élet+Egészség* folyóirat megrendelhető a következő telefonszámon: 0745 513 229, Pásztor Gyöngyi, Kolozsvár

Julian Melgosa Madridban született 1957-ben. Szülővárosának leghíresebb egyetemén, az Universidad Complutense de Madrid-on szerzett pszichológusi képesítést, majd később az egyesült államokbeli Andrews Egyetemen doktorált a nevelési pszichológia területén. Számos könyv szerzője, s ugyanakkor elkötelezett keresztény.

A reformáció története

A francia reformáció (2. rész)

A meauxi üldözés alatt a reformált vallás hirdetői, akiknek megtiltották, hogy prédikáljanak, máshová mentek. Egy idő után Jacques Lefèvre Németországba távozott. Guillaume Farel visszatért szülővárosába, Kelet-Franciaországba, hogy terjessze a világosságot ott, ahol gyermekéveit töltötte. A Meauxban történtek híre már oda is eljutott, és az igazság, amit bátran és lelkesen hirdetett, hallgatókra talált. Farelt a hatóságok igyekeztek elhallgattatni, majd kiűzték a városból. Nem dolgozhatott tovább nyilvánosan, de bejárta a völgyeket és falvakat. Magánházakban és félreeső mezőkön tanított. Menedéket talált az erdőkben és a sziklás barlan-

gokban, gyermekkorra kedves tanyáin. Isten nagyobb próbákra készítgette. Megpróbáltatásai közepette így szólt:

„A keresztet, az üldözést és Sántán fondorlatait, amelyekre előre figyelmeztettek, nem kívántam – szólt –. ezek sokkal keményebbek, mintsem magamtól elhordozhatnám őket. De Isten az én Atyám, Ő adott és mindig fog adni annyi erőt, amennyire szükségem van.”

Mint az apostolok korában, az üldözés most is „inkább az evangélium terjedését” szolgálta (Fil. 1:12). A Párizsból és Meaux-ból kiűzöttek „szétszóródtak, elmentek, és hirdették az igét” (Cselekedetek 8:4). A világosság így talált utat Franciaország sok távoli vidékére.

Jean Calvin (1509–1564) Diákévek

Isten új munkásokat készített fel műve előbbrevitelére. Párizs egyik iskolájában tanult egy komoly, csendes ifjú, aki bizonysgát adta jó képességeinek és éles eszének. Nem kevésbé tűnt ki feddhetetlen életével, mint szellemi frissességével és a vallás iránti szeretetével. Lángelméje és szorgalma csakhamar az iskola büszkeségévé tette. Ő volt Jean Calvin (Cauvin), akit mi magyarok Kálvin Jánosnak nevezünk. Tanárai bizvást jósolták, hogy az egyház egyik legtehetségesebb és legnevesebb védelmezője lesz. De egy mennyei fénysugár behatolt még a skolasztika és a babona falai közé is, amelyek Kálvint körülzárták. Kezdetben borzadással hallgatta az új, reformált tanítást, egyáltalán nem kételkedve abban, hogy az eretnekek megérdemelték a

Pierre Robert Olivétan (1506–1538)

Kálvinhoz hasonlóan ő is a pikárdiai Noyonban született, és három évvel volt idősebb unokatestvérénél. Erősebb testalkatú és akaratú, tanulni vágyó buzgó ifjúként Párizsba ment, és az ókori nyelvek, a héber és a görög tanulása mellett döntött, melyeknek kutatása akkoriban jött divatba. A Gondviselő Isten volt az, Aki előkészítette erre – a Szentírás eredeti nyelveinek megismerésére – az utat. Az ottomán törökök támadta Konstantinápoly 1453-beli elestével sok görög tudós nyugat fele menekült, és magukkal hozták értékes görög nyelvű kézírataikat. Egyesek Párizsba is eljutottak.

Másrészt, Ferdinánd és Izabella, Aragón és Kasztília uralkodói 1492-ben kiűzték a zsidókat Spanyolországból. Ezek átkelve a Pireneusokon, többek között francia földön is letelepedtek, magukkal vive az Ószövetség héber szövegeit. Olivétan, miközben a Bibliát eredeti nyelven olvasta, megismerkedett a Németországból terjedő reformált tanokkal is, és elfogadta őket. Ezután unokatestvére, János megtérésének vált fontos eszközévé.

Olivétan ezután Orléansba ment, s ott munkálkodott, ám a hatóságok ezt megneszelték, és ezért

Strasbourgba menekült. 1532-ben már Genfben találjuk, ahol a városi tanács egyik befolyásos tagjánál, Monsieur Chautemps-nél lett házitanító, annak két fia mellett. Több évig maradt e városban, terjesztve az evangéliumot, és Isten felhasználta őt Kálvin útkészítőjeként, és ugyanígy a reformáció genfi ügyének előmozdítására. Ugyanazon évben, a Piedmont egyik völgyében levő Chanforanban tartott valdens zsinaton, Guillome Farel felhívására, e buzgó, istenfélő, a Szentírást a középkor sötét századain átmentő nép a reformáció oldalára állt. Ezután Farel Olivétant kérte fel, fordítsa le a Bibliát francia nyelvre. A munka 1535-ben készült el, s ez lett az első, eredeti héber és görög nyelvből készült francia bibliafordítás, s ugyanakkor a francia protestánsok Bibliája.

1538-ban a leveszélyesebb helyre, Olaszországba utazott, hogy ott is terjessze az evangéliumot. Itt azonban nyomtalanul eltűnt, egyesek szerint merénylet áldozatává válva. Csak a feltámadás nagy napján lesz nyilvánvalóvá, mi történt vele, s mekkora befolyása volt a reformáció e korai hőséne Isten ügye világszéles terjedésére.

(Forrás: discerninghistory.com: two-cousins-serve-together; stb.)

Az észak-franciaországi Noyon, Kálvin szülővárosa

tűzhalált. Akaratlanul is szemtől szembe került az eretnekséggel, és arra kényszerült, hogy próbára tegye, milyen hatalmas van a katolikus teológiának a protestáns tanítással vívott csatában.

Kálvin egyik unokatestvére, Pierre Robert Olivétan, aki a reformátorok mellé állt, Párizsban volt. A két rokon gyakran találkozott, és megbeszéltek egymással a keresztény világot felkavaró dolgokat.

„Csak két vallás van a világon – mondta az akkor már protestáns Olivétan. Az egyik vallás az, amit az emberek találtak ki. Ezekben az ember ceremóniákkal és jó cselekedetekkel akarja menteni magát. A másik vallás a Biblia vallása, amely azt tanítja, hogy üdvösségre kizárólag Isten ingyen kegyelméből juthat az ember.”

„Egyik új tanatok sem kell nekem – kiáltotta Kálvin –, azt hi-

szed, hogy mindig tévedésben éltem?” De eközben olyan gondolatok támadtak benne, amelyekről hiába próbált szabadulni. Amikor egyedül volt szobájában, eltűnődött unokatestvére szavain, és büntudat fogta el. Közbenjáró nélkül látta magát a szent és igazságos Bíró előtt. A szentek közbenjárása, a jó cselekedetek, az egyházi szertartások nem tudtak engesztelést szerezni a bűnért. Nem látott maga előtt mást, csak a kétségbeejtő örök sötétséget. Az egyház doktorai hiába próbáltak enyhíteni terhén. Hiába gyónt meg, hiába vezekelt; ezek nem tudták megbékíteni Istennel.

Kálvin megtérése

E meddő küzdelem idején történt, hogy Kálvin a város egyik forgalmas terén szemtanúja volt

egy eretnek elégetésének. Csodálattal töltötte el az a béke, ami a vértanú arcán nyugodott. A rettenetes haláltusában és az egyház még rettenetesebb kárhozzátása alatt, e mártír hitet és bátorságot tanúsított. A fiatal diák, aki a legszigorúbban követte az egyház rendelkezéseit, lesújtva állította szembe ezt a maga kétségbeesett és gyászos hangulatával. Tudta, hogy az eretnekek a Bibliára építik hitüket. Elhatározta, hogy kutatni fogja a Szentírást, és megpróbálja kideríteni boldogságuk titkát.

És akkor, a Bibliában Kálvin megtalálta Krisztust.

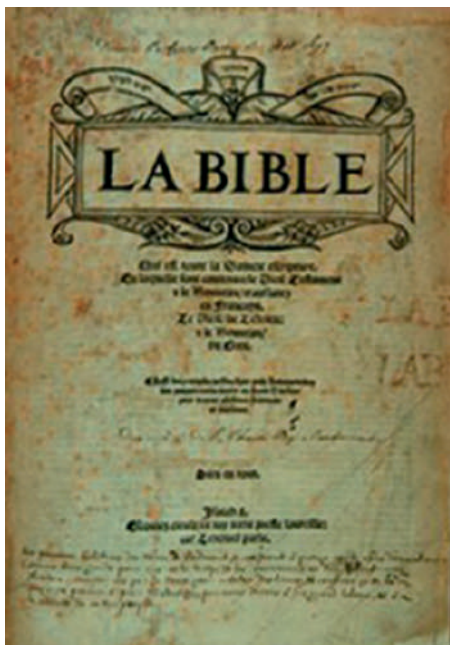
„Ó, Atyám! – kiáltotta.” Az Ő áldozata lecsillapította haragodat; az Ő vére eltörölte tisztátalanságomat; keresztje hordozta átkomat; halála engesztelést szerzett nekem! Sok haszontalan ostobaságot eszeltünk ki magunknak, de Te

fáklyaként helyezted elém Igédet, és érintetted szívemet, hogy Jézus megmentő érdemén kívül minden más érdemet utálatosnak tartsak.”

Kálvin korábban papnak készült. Még csak tizenkét éves volt, amikor egy kis templom káplánja lett. A püspök lenyírta a fiú haját, ahogy azt az egyházi kánon előírja. Nem volt felszentelve, és nem teljesített papi feladatokat, de a papság tagja lett, hivatalos címe volt, és fizetést is kapott.

Most pedig, érezve, hogy soha nem tudna katolikus pap lenni, jogot kezdett tanulni. Végül azonban felhagyott e szándékával, és elhatározta, hogy a tiszta evangéliumnak szenteli életét. De ugyanakkor vonakodott az evangélium szolgálatától. Természetből fogva félénk volt, és félt attól a súlyos felelősségtől, ami a prédikátori hivatással jár, és szeretett volna még tovább készülni, tanulni. Ám barátainak komoly kéréseire végül is elvállalta.

„Csodálatos – mondta e hivatásra gondolva –, hogy valaki, aki ilyen alacsony származású, ilyen magas méltóságra emelkedjék!”

Az Olivétan által lefordított francia protestáns Biblia

**A fiatal Kálvin
(Ismeretlen szerző,
Genfi Városi Könyvtár)**

Kálvin elkezdí prédikátori munkáját

Kálvin hozzáfogott az evangélium hirdetéséhez, és szavai olyanok voltak, mint a harmat, amely felüdíti a földet. Elhagyta Párizst, és egy vidéki városba ment. Navarrai Margit hercegnő, aki szerette az evangéliumot, pártfogásába vette Kálvint, és megvédte követőit. Kálvin még fiatal volt, szelíden és szerényen viselkedett. Munkáját úgy kezdte, hogy az embereket otthonukban kereste fel. A háznép körülvette, ő pedig felolvasott a Bibliából, és feltárta a megváltás igazságait. Hallgatói továbbadták a jó hírt, az evangéliumot másoknak. A tanító a nagyvárost elhagyva csakhamar felkereste az eldugott kisvárosokat és falucskákat. Mind kastélyba, mind kunyhóba bebocsátást kapott, és így haladt előre, oly gyülekezetek alapjait rakva le, amelyek később olyan embereket adtak, akik bátran biznyságot tettek az igazságról.

Néhány hónap múlva Kálvint ismét Párizsban találjuk, ahol szokatlan nyugtalanság volt a művelt

emberek és a diákok körében. Az ókori nyelvek tanulása közben az emberek eljutottak a Bibliához, és sokan, akiknek szívét addig még nem érintették igazságai, most lelkesen beszéltek róluk, és még a katolicizmus legelszántabb védelmezőivel is vitába szálltak. Kálvinnak, aki jóllehet ügyesen vitázott a teológiai kérdésekben, szentebb küldetése volt, mint ezeknek a hangoskodó teológusoknak. Az emberek figyelme felébredt, és itt volt az ideje annak, hogy feltárja nekik az igazságot. Míg az egyetemek termei hangosak voltak a teológiai viták lár-májától, Kálvin házról házra járva megnyitotta a Bibliát az emberek előtt, és beszélt nekik Krisztusról, a megfeszítettéről.

Küzdelem Párizsért

Isten gondoskodott arról, hogy Párizs újabb buzdítást kapjon az evangélium elfogadására. Lefevre és Farel felhívását elvetették, de a nagy főváros minden társadalmi osztálya újra hallhatta az üzenetet. I. Ferenc király politikai megfontolásból még mindig nem állt teljesen Róma pártjára a reformáció ellen. Margit még mindig reménykedett a protestantizmus franciaországi diadalában, és azt akarta, hogy Párizs hallja meg a reformált vallás igehirdetését. Míg királyi öccse távol volt, megbízott egy protestáns lelkész, hogy prédikáljon a város templomaiban. Mivel azonban a pápai méltóságok ezt megtiltották, a hercegnő kitarja a királyi palotát. Egy termet berendezett kápolnának, és közhírré tette, hogy mindennap egy meghatározott órában prédikáció lesz, amelyre minden rendű és rangú ember hivatalos. Tömegek özönlöttek az istentiszteletekre. Nemcsak a kápolna, hanem az előcsarnokok és

A párizsi Louvre királyi palotát I. Ferenc király kezdte el építeni

a folyosók is zsúfolásig megteltek. Nap mint nap ezrek gyűltek össze – nemesek, államférfiak, jogászok, kereskedők és kézművesek. Amikor a király megtudta mit tett szeretett nővére, ahelyett hogy betiltotta volna az összejöveteleket, elrendelte két párizsi templom megnyitását.

Soha azelőtt nem rázta fel Isten Igéje ennyire a várost. Mintha Isten az emberekre lehelte volna az élet lelkét. Mértékletesség, tisztaság, rend és szorgalmas munka foglalta el a részegeskedés, kicsapongás, viszály és semmittevés helyét.

De a papság sem télenkedett. A király még mindig habozott, s nem volt hajlandó közbelépni, hogy betiltsa a prédikálást, ezért a papok a csőcselékhez fordultak. Minden eszközt megragadtak, hogy a tudatlan és babonás tömeg félelmét és fanatizmusát felkeltsék. Párizs pedig vakon hallgatva hamis tanítóira, az ősi Jeruzsálemhez hasonlóan nem ismerte fel meglátogatásának idejét, sem azokat a dolgokat, amelyek békeességét szolgálták volna. Két évig prédikálták Isten Igéjét

a fővárosban, és bár sokan elfogadták az evangéliumot, a többség elutasította. Ferenc király csak a saját céljai elérése érdekében tanúsított türelmet, és végül a katolikus egyháznak sikerült visszaszereznie hatalmát. Az Ige hirdetésének helyt adó templomokat ismét bezárták, és a máglyát felállították.

Menekülés Párizsból

Kálvin még mindig Párizsban volt. Tanulással, elmélkedéssel, imával készült későbbi munkájára, és tovább terjesztette a világgosságot. Végül gyanússá vált, és a hatóságok elhatározták, hogy megégetik. Kálvin visszavonultan élt, és biztonságban érezte magát. Nem is gondolt a veszélyre, amikor barátai azzal a hírral rontottak szobájába, hogy a katonák útban vannak, és le akarják tartóztatni. Ebben a pillanatban hangos kopogás hallatszott a külső bejáratnál. Nem volt egy pillanat vesztegetni való idő sem. Néhány barátja feltartóztatta a katonákat az ajtónál, mások pedig segítették Kálvint leereszkedni az ablakból. A reformátor sietett, és egy munkásnak, a reform egyik hívének a hajlékában húzódott meg. Majd vendéglátójának ruhájával álcáz-

va magát, vállára vett egy kapát, és útnak indult. Dél felé haladva ismét Margit hercegnő egyik birtokán talált menedéket.

Néhány hónapig maradt ott. Befolyásos barátai védelme alatt biztonságban volt. Mint korábban, most is tanulással foglalta el magát. De vágyott arra, hogy Franciaországban tovább hirdesse Isten evangéliumát, és nem tudott sokáig tétlen maradni. Mihelyt a vihar némileg alábbhagyott, új munkaterületet keresett – Poitiers-ben. Itt volt egyetem, ahol az új nézetek már korábban is kedvező fogadtatásra találtak. Minden rendű és rangú ember örömmel hallgatta az evangéliumot. Kálvin nem a templomban prédikált, hanem a fő magisztrátus házában, vagy a saját szállásán, és néha a város egyik parkjában hirdette az örök élet ígét azoknak, akik hallani akarták. Egy idő után, amint a hallgatók száma nőtt, biztonságosabbnak látszott a városon kívül összejönni. Egy mély és szűk hegyesoros barlangja lett összejöveteleik helye, amit a fák és a kiugró sziklák még jobban elszigeteltek. A városból különböző útvonalakon kis csapatok jöttek ki ide. E félreeső helyen olvasták és tanulták a Bibli-

át. Franciaország protestánsai itt tartottak először úrvacsorát. Ez a kis gyülekezet számos hűséges evangélistát adott.

Az utolsó próbálkozás

Kálvin ezután még egyszer visszatért Párizsba. Még most sem tudta feladni azt a reményt, hogy Franciaország mint nemzet elfogadja a reformációt. De ekkorra a munka majdnem minden lehetősége bezárult előtte. Az evangéliumot tanítani annyit jelentett, mint rálépni arra az útra, amely egyenesen a máglyához vezet. Kálvin végül elhatározta, hogy Németországba megy. És alighogy elhagyta Franciaországot, ki is tört a vihar a protestánsok felett. Ha ott maradt volna, minden bizonnyal ő is az egyetemes pusztítás áldozatává válik.

A francia reformátorok, akik vágytak arra, hogy országuk lépést tartson Németországgal és Svájjal, elhatározták, hogy az egész nemzetet felébresztő mérész csapatát mérnek Róma ba-

bonáira. Ezért egy éjszaka egész Franciaországban olyan plakátokat függesztettek ki, amelyek támadták a misét. E lelkes, de balga cselekedet azonban a reform előbbrevitele helyett bajba sodorta nemcsak a reform hirdetőit, hanem híveit is egész Franciaországban. Ez adta meg a katolikusoknak azt, amire régóta vágytak: ürügyet az eretnekek – mint a trón biztonságát és a nemzet békéjét veszélyeztető lázítók – kiirtásának követelésére.

A nagy üldözés beindul

Egy titkos kéz – hogy megdölgondolatlan baráté vagy ravasz ellenségé-e, sohasem derült ki – az egyik plakátot a király lakosztályának ajtajára ragasztotta. A király elborzadt. A plakát kíméletlenül támadta a századok hosszú során át tisztelt babonákat. E példátlan merészség, hogy a nyílt és vakmerő fogalmazványt a királyi udvarban terjesztették, felkelte az uralkodó haragját. Megdöbbenésében egy darabig csak

reszkette és szótlánul állt. Majd haragját félelmetes szavakkal fejezte ki: „El kell fogni mindenkit, kivétel nélkül, aki lutheranizmussal gyanúsítható! Mindet kiirtom!” A kocka el volt vetve. A király elhatározta, hogy teljesen Róma mellé áll.

Azonnal intézkedett, hogy minden párizsi lutheránust letartóztassanak. Elfogtak egy szegény kézművest, a reformált vallás egyik követőjét, aki össze szokta hívni a hívőket a titkos összejövetelekre. Azonnali máglyahalállal fenyegetve megparancsolták neki, hogy vezesse el a pápai küldöttet a város minden protestánsának otthonába. Rémülten riadt vissza e becstelen feladattól, de annyira félt a lángoktól; hogy végül megadta magát, és testvéreinek árulója lett. Morfin, a királyi detektív az árulóval, a papok, a tömjénezők, a szerzetesek és a katonák kíséretében, az oltáriszentséget követve, lassan és csendesen haladt át a város utcáin. A felvonulás látszólag a „szentség” tiszteletére történt, engesztelésként, amiért a protestálók megsértették a misét. E látványos felvonulás azonban halálos szándékot takart. Ha lutheránus háza elé értek, az áruló egy szót sem szólt, csak jelt adott. A menet megállt. Morfin belépett a házba, a családot kihurcolták és megbilincseltek, majd a félelmetes csapat továbbment, újabb áldozatokat keresve. Egy házat sem kíméltek, „sem nagyot, sem kicsit, ... még a párizsi egyetem kollégiumait sem... Morin az egész várost megremegtette... Rémuralom volt.”

Az áldozatokat kegyetlen kínzásokkal ölték meg. Külön rendelkezésre a tüzet fékezni kellett, hogy szenvedésük tovább tartson. De a protestánsok győzőként haltak meg. Állhatatosságuk rendíthetetlen, békességük fel-

Ahol Kálvin is prédikált: Genf főtempoma, a St. Pierre katedrális

hőtlen volt. Üldözőik, akik képtelenek voltak megtörni kitartásukat, legyőzve érezték magukat.

A protestánsok mártírsága

„Párizs minden negyedében vesztőhelyek álltak, és napról napra fellobbantak a lángok, hogy a kivégzések megsokszorozásával az eretnekeket egy re jobban megfélemlítsék. Végül mégis az evangélium javára vált az üldözés. Egész Párizs láthatta, micsonda embereket képesek formálni az új tanok. A mártírok máglyáihoz nem volt hasonló szószék. Az a békés öröm, amely ezeknek az embereknek az arcán felragyogott, amikor a vesztőhely felé haladtak; hősiességük, ahogyan a felcsapó lángok közepén álltak; a bántások szelíd megbocsátása sokakban a haragot részvétté, a gyűlöletet szeretetté változtatta, s ellenállhatatlan ékesszólással képviselte az evangélium ügyét.”¹

A papok, akik nem akarták, hogy a nép dühe alábbhagyjon, a

¹ Lásd: James A. Wylie: A protestantizmus története (1878). 13. kötet, 20. fejezet

legszörnyűbb vádak terjesztették a protestánsokról. Azzal vádolták őket, hogy a katolikusok lemészárlását, a kormányzat megdöntését és a király meggyilkolását forralják. De a legparányibb bizonyítékot sem tudták felhozni állításaik alátámasztására. A megjövendölt gonosztettek azonban teljesültek, de egész más körülmények között, és ellenkező okokból. Azok a kegyetlenségek, amelyekkel a katolikusok az ártatlan protestánsokat sújtották, egyre súlyosabb megtorlásért kiáltottak, és a későbbi századokban pontosan azt a gyászos végzetet váltották valóra, amely a katolikusok állítása szerint a királyt, kormányát és alattvalóit fenyegette. Azt azonban maguk a hitetlenek és a katolikusok idézték elő. Nem a protestantizmus bevezetése, hanem elnyomása volt az, ami háromszáz évvel később a Francia Forradalom (1789–1799) borzalmaiban ezen országra az említett iszonyú csapásokat hozta.

Gyanúsítások, bizalmatlanság és rettegés légkörében élt a társadalom minden osztálya. Az általános riadalom közepette látni lehetett, hogy a lutheránus tanítás

milyen mélységes hatással van a legműveltebb, legbefolyásosabb és legjellemesebb emberekre. Bizalmi és megtisztelő állások hirtelen megürültek. Kézművesek, nyomdászok, tudósok, egyetemi tanárok, írók, sőt udvari hivatalnokok is eltűntek. Emberek százai önkéntes száműzötként menekültek Párizsból, szülőföldjükről. Sok esetben ezek adták első jelét annak, hogy helyeslik a reformált vallást. A katolikus vezetők megörökönyödtek attól a gondolatától, hogy nem is gyanított eretnekeket túrtek meg maguk között. Haragjukat a szerényebb áldozatok tömegén töltötték ki, azokon, akik hatalmukban voltak. A börtönök zsúfolásig megteltek, és a levegő is sötétnek látszott az égő máglyák füstjétől, amelyeket az evangélium megvallóinak gyújtottak.

(Folytatjuk)

A fenti cikk **Ellen G. White:** *Nagy Küzdelem* című könyvének 12. fejezetére (A francia reformáció) alapult. Advent Kiadó, Budapest, 1991.

Összeállította:
Jancsó Erik

A Tízparancsolat

Tizenegyedik rész:

A tizedik parancsolat

„Ne kívánd a te felebarátodnak házáat. Ne kívánd a te felebarátodnak feleségét, se szolgáját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát, és semmit, ami a te felebarátodé.” (2 Mózes 20:17)

A tizedik, legutolsó parancsolat elsősorban megtiltja felebarátunk bármely tulajdonának megkívánását, legyen az pusztá irigységből, vagy akár oly célból, hogy azt valamilyen módon elve-

gyük tőle. Ugyanakkor, e parancsolat kiterjeszhető az illető személy megvalósításai, tehetsége, tulajdonságai, hírneve vagy pozíciója iránt érzett féltékenységre is, amikor már nem tudunk jó

szemmel tekinteni rá, és ha lehetséges, megpróbálunk túltenni rajta, esetleg különböző eszközökkel aláásni helyzetét, ártani neki, mi több, akár tönkretenni őt.¹

Modern áramlatok

A kommunizmus szerint minden rossznak gyökere a magántulajdon. Ott, ahol hatalomra jutottak, a marxisták szinte mindent államosítottak – a palotáktól és gyáraktól kezdve a nagybacska házakig és külvárosi műhelyekig,

¹ Lásd pl. Saul és Dávid esetét (1 Sámuel 18:6-9).

a grófok hintóival és kiterjedt birtokaival, meg a falusi ember igásállatával és két-háromhektáros megélhetőségével egyetemben.

A városba úzött, és a betonrengetegek arctalanságában egyformává tett dolgozó tömegek büns észjárása azonban csak nem változott meg: irigyeltük azt, aki többet tudott „szerezni”, aki bennfentesebb, okosabb, jobb képű vagy elegánsabban öltözött volt, akinek nagyobb sikere volt a szerelemben, azaz egyszerűen azt, akinek több volt, mint nekünk.

Jómagam véges-végig – az átkos rendszer alatt – egy valódi farmerre és márkás tornacipőre vágytam, amelyek egyes szerencsésebb osztálytársaimnak megadattak..., de mindhiába. Álmaim netovábbja – az áhított déli gyümölcsökön kívül – akkor, a nyolcvanas évek második felében az volt, hogy ha netalántán sikerül innen kikerülnöm, eredeti bőrdszekim és színes televízióm is lesz, valahol, a nyugat valamely nagyvárosának egy bérelt szobájában... Ennél többről, esetleg egy autóról, avagy más vagyon-

Május elseje Pekingben, 1967-ben

tárgyáról én, a szürke és naiv porszem, még ábrándozni sem mertem.

Miközben tájainkon a kommunista diktatúrák dühöngtek, a világ másik, boldogabbik felén a hatvanas évektől kezdve a magántulajdon ellen egy másik, körmönfont és ugyanolyan álszent támadás indult: a hippimozgalomé. E nyakatekert filozófia kispolgárinak és ekképpen elveten-

dőnek minősített minden értéket, amit az azelőtti nemzedék még megőrzött: a munkát, a házasságot, az erkölcsöt, a tisztálkodást, az otthont, a józanságot – és bármi mást.

Az akkor mindenféle drogot kipróbáló, rongyos farmereikben céltalanul ide-oda kóborló, csapzott hajú, és az újfajta, furcsa zenét játszó, Sátánt és bűnt nyíltan dicsőítő együttesek koncertjein eksztázisba eső, és mindent – marihuánás cigarettát, kábítószeres fecskendőt, hálósákat és lányokat – közösen használó fiatalok felett mára lassan eljárt az idő.

E nemzedék életben maradt tagjainak jó része tölti meg most a nyugat idő- és hajléktalan otthonait – és kimerült szemükben ott a csodálkozás: talán már senkinek sem kellene, ők, a hajdani lázadók, akik tudatosan vagy tudatlanul, vagy talán csak kitérni akaró kalandvágyból – valamikor az őslázadó nyomdokaiba léptek...

A hippikorszak legnagyobb eseménye: az 1969-es woodstocki fesztivál

A tizedik parancsot megírását szerencsére nem a hippikre bízták, sem a kommunistákra. Isten nem ítéli el a magánvagyon: nyugodtan lehet kerted, házad, családod, bármid – becsületes munkával és Isten áldásával, hisz Tőle származik minden jó adomány.² Ugyanakkor, e parancsot, mintegy megkoronázva az előző kilencet, minden bűn és törvénszegés kiindulópontjára mutat rá: a bűnös emberi szívre.

A „ne kívánd” kifejezéssel Isten rá szeretne ébreszteni minket arra, hogy a gonoszság ma tapasztalt áradatának forrását valahol mélyen, valószínűleg legbenső részében kell keresnünk. A tizedik parancsot az irigység és a bűnös nagyravágyás elleni törvény – mely bűnök az önző büszkeségből és az önfelmagasztalás vágyából erednek.

Az első lázadó

Az Isten szeretete által uralt világegyetemben addig teljesen ismeretlen borzalom: a Teremtője ellen lázadó büszkeség először – teljesen érthetetlen módon – a

² Jakab 1:17

Woodstock, Egyesült Államok, 1969

legszebb és legbölcsebb angyalban fogant meg:

„Te valál az arányosság pecsétgyűrűje, teljes bölcsességgel, tökéletes szépségben. Édenben, Isten kertjében voltál, rakva mindenféle drágakövekkel (...) Valál felkent, oltalmazó **kérub** (...) Feddhetetlen valál utaidban attól a naptól fogva, melyen teremtetél, míg nem gonoszság nem találtaték benned. (...) Szíved felfuvalkodott szépséged

miatt, megrontottad bölcsességedet fényességben...” (Ezékiel 28:12-17)

„Miként estél alá az égről fényes csillag, hajnal fia!? (...) Holott ezt mondád szívedben: Az égbe megyek fel, az Isten csillagai **fölé** helyezem ülőszékemet (...) Felibök hálok a magas felhőknek és **hasonló** leszek a Magasságoshoz.” (Ésajás 14:12-14)³

A később Sátánná, azaz ellenséggé lett tökéletes angyal, megkívánta a Mindenható, Hatalmas Isten pozícióját, és a világegyetem történelmében először ő döntött úgy, hogy megpróbál Istenhez hasonlóvá lenni, sőt, ha lehet, fölé emelkedni.

A bűnös kívánság áldozatai

Fondorlatosan megnyerve ösz-szüleink szívét, a kimondhatatlan szenvedések özönét zúdította elsősorban a nyomorúságunkat

³ Ezékiel és Ésajás próféta könyveinek két, idézett fejezetében Isten a Tírusz és Babilon királyairól szóló jelképes énekekben mutatja be Sátán bukásának történetét, mely királyok gonoszságukban Sátánhoz hasonlóvá váltak.

Az anyagi javak birtoklása nem bűn – hacsak nem válnak bálvánnyá

Évezredekkel ezelőtt, valahol messze a világűrben kezdődött el az első lázadás

szemlélni kénytelen, jóságos Teremtőnkre, másodsorban pedig miránk, a bűnt elfogadó és gyakorló emberiségre.

A médiumként használt állaton keresztül ezt súgta Évának: „... olyanok lesztek mint az Isten...” (1 Mózes 3:5), saját önfelmagasztalási vágyát sugallva az asszonynak. Az addig ártatlan, Istennek engedelmes Évát legyőzte az ismeretlen iránti vágy, és kívánságának engedvén, szakított a tiltott gyümölcsből.

Amiképpen sikerült Évát becsapnia, úgy vezet félre a kísértő minket is. A pártok és politikusok ádáz harcától kezdve egészen a klinikák egymás ellen áskálódó orvosprofesszoraiig, és ugyanígy a határokon átcsapó hadseregek – milliók halálát és égbekiáltó szenvedését okozó – esztelen színjátéka... az örökség felett patvarkodó, és egymást mindhalálig meggyűlölő, Krisztus nevére szégyent hozó testvérek, a házasságtörések, a nyílt csábítás, és a médiák révén éjjel-nappal rájuk ömlesztett, erotikát és paráznaságot habzsoló, félrevezetett tömegek: az egész menny előtt

fenn hirdetik, hogy itt lenn, a földön a bűnös kívánság az Úr.

„... valaki asszonyra tekint gonosz kívánságnak okáért, immár paráználkodott azzal az ő szívében.” (Máté 5:28)

Sátán eltökélt szándéka, hogy a szórakoztatóipar mellett, az őt szolgáló nagy divatházakon keresztül is⁴ Éva lányait az egész

⁴ Párizs, London, Róma és New York istentelen életű divatcsászárai évekre

földön olyan erkölcs-telen, magamutogató öltözködésre és ennek megfelelő életmódra bírja, mely által lehetőleg minden férfi elméjét beszennyezheti, lelkésztől és püspöktől kezdve az alig serdülő fiúig és a kötői munkásig.

Létezik-e kiút?

A tizedik parancsot teljességgel csak az újjászületett és megszentelt szívű ember képes megtartani. Az ilyen ember örvend felebarátai sikerének, hisz szereti őket. Minden helyzetben

elégedett, és alázatosan szolgálva embertársait, senkire irigyen nem pillant, hisz állandóan azoknak földi javát és örök üdvösségét tartja szeme előtt.

„Semmit sem cselekedvén versengésből, sem hiábavaló dicsőségből, hanem alázatosan egymást

előre lefektetett tervek alapján határozzák meg a világ öltözködési divatját.

A háborúk a szeretetlenség és az önző kívánság rettenetes következményei – libanoni katonák

különbnek tartván ti-magatoknál. Ne nézze ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is." (Filippi 2:3-4)

„... nagy nyereség az Istenfélelem, megelégedéssel. (...) Ha van élmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele.” (1 Timóteus 6:6,8)

„Egyáltalán már az is gyarlóság ti benne-tek, hogy törvénykeztek egymással. Miért nem szenveditek inkább a bántalmazást? Miért nem tűritek inkább a kárt?” (1 Korinthus 6:7)

„Szövetséget kötöttem a szememmel, hogy ne tekintsen a szüzekre.” (Jób 31:1 – Új Protestáns Fordítás)

„... az asszonyok tisztességes öltözetben, szemérmességgel és mértékletességgel ékesítsék magukat...” (1 Timóteus 2:9)

„Ti engem így hívtok: Mester és Uram. És jól mondjátok, mert az vagyok.” „De én ti köztetek olyan vagyok, mint aki szolgál.” (János 13:13, Lukács 22:27)

A mai fogyasztói szellem kiskorától arra neveli a „fogyasztót”, hogy Istent és felebarátját feledve, állandóan önmagára gondolva űzze az anyagi javak, szórakozások és élvezetek délibábját.

A versenyszellemű nevelés, és az életnek kíméletlen, dzsungelharcként való beállítása a modern, istentelen társadalom tagjaiból megpróbálja kitörölni az istenképűség utolsó vonásait is, kegyetlen, irigy, önző és romlott jellemet fejlesztve ki bennük.

A hatezer éves sátáni becsapás eredményeképpen életünk

Las Vegas – a szerencsejátékok és az élvezetek városa

útját szüntelen testileg-lelkileg kiégett emberi roncsok szegélyezik.

Vajon minket is sikerült már Sátánnak törbe csalnia?

A mi példaképünk

Teremtő Jézus Krisztusunk mint megvetett, hontalan vándor,

**Husz János (1371–1415)
a máglyahalálig hűséges maradt
Mesteréhez és az ő Igéjéhez**

önmagát megtagadva, másokért élve és szolgálva járta keresztállal végződő életútját e lázadó bolygón.

Tanítványai ezt a példát látták Mesterüktől, és így követték őt, akár a börtönbe vagy halálba is.

Melyik utat választjuk ma? Szeretnénk-e mi is Isten aláztos, tiszta és szent Bárányának a követői lenni?

Az Úr segítsen meg mindannyiunkat erre a mai naptól kezdve, kedves Olvasók!

„...félretéve minden akadályt és a megkönyező bünt, kitartással fussuk meg az előttünk levő küzdőtér, nézván a hitnek fedelmére és bevégzőjére, Jézusra, aki az előtte levő öröm helyett, megvetve a gyálázatot, keresztet szenvedett...” (Zsidók 12:1-2)

„Ezek azok, akik jöttek a nagy nyomorúságból, és megmosták az ő ruháikat, és megfehéřítették ruháikat a Bárány vérében.” (Jelenések 7:14)

**Jancsó Erik,
Kolozsvár**

Szombat vagy vasárnap?

Válaszoljon a Szentírás! (2. rész)

A vasárnap megszentelése mellett felhozott érvek

1. A vasárnapot Krisztus feltámadásának emlékére kell megünnepelnünk.

Valóban ezen a napon támadt fel Krisztus Urunk. Feltámadhatt volna szombaton is, de még halálában is példát mutatott a pihenésre vonatkozólag, és csak

nos 20:19), és egyszer csak a zárt ajtó ellenére megjelent közöttük Jézus, és ők megrémültek tőle, s majd csak ezután hittek feltámadásában. Nyolc nap múlva (hétfőn) a Mester ismét találkozott tanítványával, ekkor a hitetlen Tamás is közöttük volt.

A kolozsvári adventista imaház (épült 1926-ban)

a következő napon támadt fel. A Biblia – vagyis sem Krisztus, sem az apostolok – nem parancsolja meg sehol e napnak (vagyis a hét első napjának) a megünnepelését.

2. Tanítványai is vasárnap voltak összegyűlve halálának hétvégén.

Ők azonban nem a feltámadását ünnepelték, ugyanis amíg Jézus meg nem jelent nekik, nem is hittek abban (Márk 16:9-13). Az igazság az, hogy a bezárt ajtók mögött próbáltak elrejtőzni a zsidóktól való félelem miatt (Já-

3. Az első pünkösd is vasárnapra esett, hiszen ekkor áradt ki a Szent Lélek az apostolokra.

Bármelyik napon is történt ez az esemény, még ha éppen, vasárnapra is esett, ettől e nap még nem tekinthető heti ünnepnek, amennyiben Isten **nem** ezt a napot áldotta és szentelte meg, illetve nem is rendelte el annak megünnepelését.

4. Apostolok Cselekedetei 20:7 szerint Pál apostol és munkatársai Troásban a hét

első napján együtt voltak az ottani hívőkkel, és részt vettek a kenyér megtörésében.

Pál éjfélig prédikált, mert másnap tovább akart menni. Sokan ezt úgy értelmezik, hogy itt istentisztelettről, mi több, úrvacsoráról van szó. Az említett bibliaversből ez nem tűnik ki egyértelműen. Csak a kenyér van megemlítve, de az úrvacsorai borról itt nem olvashatunk. Ugyanakkor a kenyér megtörése az őskeresztényeknél mindennapos gyakorlat volt (Apostolok Cselekedetei 2:46-47).¹ Ezek az alkalmak szeretetvendégségek voltak. Ilyen alkalom lehetett a Troási összejövetel is, egyfajta búcsúest. 3 Mózes 23:32-ből megtudhatjuk, hogy az ünnepek naplementével kezdődtek, és a következő naplementével végződtek, de hasonló módon számították a többi nap elejét és végét is. (Lásd 1Mózes 1:5, 8, 13, 19, 23, 31. verseket.) Ennek alapján két értelmezési lehetőség van:

a) A Troási búcsúest lehetett a mai szombat este, vagyis a hét első napjának első óráiban az akkori időszámítás szerint. Pál apostol nem ünnepelte ezt a napot, reggel ugyanis már tovább utazott.

b) Ha vasárnap este volt az összejövetel – a fentiek fényében –, a Biblia szerint a hétfő (a bibliai hét második napjának) első óráiról van szó. Nincs feljegyezve, hogy Pál akkor és ott hangoztatta volna

b) Ha vasárnap este volt az összejövetel – a fentiek fényében –, a Biblia szerint a hétfő (a bibliai hét második napjának) első óráiról van szó. Nincs feljegyezve, hogy Pál akkor és ott hangoztatta volna

¹ „És minden nap egyakarattal kintartva a templomban, és megtörve házanként a kenyeret, részesednek vala eledelben örömmel és tiszta szívvel, dicsérve az Istent és az egész nép előtt kedvességet találva.”

a vasárnap, avagy a hét első napjának szentségét.

5. 1 Korinthus 16:1-3 – „Ami a szentek számára való alamizsnát illeti, amiképpen Galácia gyülekezeteinek rendeltem, ti is azonképpen cselekedjétek. A hétnek első napján mindentek tegye félre *magánál*, amit sikerül összegyűjtenie, hogy ne akkor történjék a gyűjtés, amikor odamegyek. Mikor pedig megérkezem, akiket javalltok leveleitek által, azokat küldöm el, hogy elvigyék Jeruzsálembe a ti ajándékaitokat.”

Ebben a három versben nyoma sincs a gyülekezésnek vagy istentiszteletnek a hét első napján. Mindössze arról van szó, hogy a hívők megsegítésének szánt alamizsnát mindenki tegye félre *magánál*, majd a korinthusiak által javasolt személyek Pál levelével együtt vigyék el a segélyeket Jeruzsálembe. Innen azt érthetjük, hogy a heti költségvetést a hét elején (annak első napján) végezték el, s bölcs dolog volt már előre félretenni azt, amit adományra szántak, hisz másképpen elkölthették a hét folyamán az egész pénzüket.

6. Jelenések 1:10 – „Lélekben valék ott az Úrnak napján, és hallék hátam megett nagy szót, mint egy trombitáét.”

Vasárnap kapta volna János a látomást? A vasárnapot, azaz a hét első napját a Biblia sehol sem nevezi *az Úr napjának*. János – a vasárnapról beszélve – más helyeken is a hét első napjaként említi csupán (lásd Já-

nos 20:1, 19). Csupán a későbbi századokban kezdték el a hét első napját az Úr Napjának nevezni, majd Krisztus után 386-ban, az aquilea-i zsinaton hivatalosan is a „Dies Domini” – az Úr Napja – nevet kapta. (Mindaddig a rómaiaknál ennek a napnak a neve „Dies Solis”, azaz a Napnak – mint égitestnek – a napja) volt). Tehát az, hogy János az Úr napján kapta a Jelenések 1:10-ben leírt látomást, csak azt jelentheti, hogy az esemény szombaton történt. A Biblia csak ezt a napot nevezi az Úr napjának (2Mózes 20:10: „De a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja...”). Ézsaiás próféta könyvében pedig ezt olvashatjuk:

„Ha megtartóztatod szombaton lábadat, és nem űzöd kedvtelésedet szent napomon, és a szombatot gyönyörűségnek hívod, az Úr szent és dicsőséges napjának, és megszenveded azt, dolgaidat nem tevén, foglalkozást sem találván, hamis beszédet sem szólván: akkor gyönyörűséged lesz az Úrban; és

én hordozlak a föld magaslatain, és azt mívelem, hogy Jákobnak, atyádnak örökségével élj, mert az Úr szája szól.” (Ésaiás 58:13-14).

7. Ésaiás 65:17-ben egy másik ígéretet találunk, mely szerint Isten új eget és új földet teremt. Erről olvashatunk Jelenések 21:1-ben is. Ésaiás 66:23-ban meg van írva:

„És lesz, hogy hónapról hónapra, és szombatról szombatra eljön minden test engem imádni, szól az Úr.”

Ez azt igazolja, hogy a szombat pihenő és imádati nap lesz még az örökkévalóságban is.

László Jenő,
Kolozsvár

Megjegyzés

Egyesek, mindezek után, azt kérdezhették: Ha a szombatot meg kell tartani, akkor miért nem kell, ugyanígy, körül is metélni, és betartani az ószövetségi áldozati törvényeket is? Elérkez-

Az egyik egyesült államokbeli (New Englandi) hetednapi baptista gyülekezet 1938-ban

A Magyarországi Adventista Egyház központja a Pest megyei Pécelen

tünk ezennel az Ó- és az Újszövetség közötti különbséghez.

Az ószövetségi áldozati rendszer, mint említettük, előremutatott az Úrnak, Isten Bárányának végső, nagy áldozatára. A keresztalálkor a templomi kárpit meg-hasadása² jelezte e rendszer megszűnését: vagyis, Jézus kiontott vére érdeméért, nem volt többé semmi akadály a bűnös ember, és a földi szentély által jelképezett mennyei szentély között. Ám az alapelv megmaradt: most is vérrel közeledünk Istenhez, de nem földi templomban és földi bárányok vérével, meg földi papok közbenjárásával, hanem imában, a mennyei templom kárpitja mögé, Jézus vérével és annak érdeme révén, valamint az Atya trónjánál való főpapi közbenjárása által.³

Ami a körülmetélést illeti: ezt a jelet Isten Ábrahámnak és az ő leszármazottainak adta. Galata

3:29 szerint, mi keresztények valóban Ábrahám magva vagyunk, és az első Egyházban is sok vita folyt e jelnek szükséges vagy szükségtelen voltáról. A Cselekedetek 15-ben leírt jeruzsálemi tanács határozata⁴ s más igehelyek alapján azonban elmondhatjuk, hogy az ihletett írás szerint eme, az Isten népéhez való tartozást bizonyító rendelkezés megszűnt, és helyébe a víz és Szentlélek általi, hitvalló kereszttség lépett. Lássuk, miként bizonyítható ez a Szentírásból:

Róma 2:28-29: „Mert nem az a zsidó, aki külsőképen az, sem nem az a körülmetélkedés, ami a testen külsőképen van: hanem az a zsidó, aki belsőképen az, és a szívnek lélekben, nem betű szerint való körülmetélése az igazi körülmetélkedés, amelynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van.”

Kolossé 2:10-12: „És ti Őbenne vagytok bételjesedve, aki

feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak, akiben körül is metéltettek kéz nélkül való körülmetéléssel, levetkezően az érzéki bűnök testét a Krisztus körülmetelésében, eltemetve Ő vele együtt a kereszttségben, akiben egyetemben fel is támasztattatok az Isten erejébe vetett hit által, aki feltámasztá Őt a halálból.”

János 3:5: „Felele Jézus: Bizony, bizony mondom néked: ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.”

Összegezve: az újszövetségi korban, az Úr keresztalálát követően, a Krisztusra előremutató, ceremoniális és áldozati törvények megszűntek, ám az erkölcsi törvény, különösen a Tízparancsolat, benne a negyedik, a szombatnap szentségét elrendelő parancsolattal, továbbra is érvényben marad.

(J.E.)

² Máté 27:51.

³ Zsidók 6:19-20, 9:11-15.

⁴ Apostolok Cselekedetei 15:24-29.

A vég felé mutató próféciaák (4. rész)

Bevezető

Sorozatunk előző részében (a júliusi lapszámban) arról beszéltünk, hogy a Jelenések 13-ban szereplő, és a végső világdiktatúrát kialakító első fenevad Róma, míg a második, földből felemelkedő fenevad az Egyesült Államok. A Jelenések könyve szorosan kötődik Dániel több mint hatszáz évvel korábban írt könyvéhez, amelynek hetedik fejezetében a különböző vadállatok szimbolizálta politikai superhatalmak (Babilon, Médo-Perzsia, Makedón Sándor görög birodalma, és az ókori római birodalom) a tengerből jönnek ki, mely utóbbiról megértettük, hogy ez a népek, sokaságok, nemzetek és nyelvek jelképe (lásd Jelenések 17:15 versét). Tehát, ezen antik birodalmak nagy néptömegek legyőzésével jöttek létre.

Az Egyesült Államok földből való felemelkedése pedig azt jelenti, hogy az óvilági földrészekhez (Európához, Ázsiához, Afrikához) viszonyítva, a tizenhárom gyarmat függetlenségének kikiáltásakor az Újvilág rendkívül gyéren lakott volt. A történészek becslései szerint Kolumbusz Kristóf érkezésekor az észak-amerikai földrészen néhány millió indián volt. A letelepedett törzsek pedig főleg a patvidékeken és a Mississippi-völgyében éltek, a kiterjedt vadászterületeket igénylő vadászó,

vándorló törzsek pedig a kontinens belsejében.

Thornton Russell történész szerint még ez a szám is nagyon lecsökkent: 1800-ra az Egyesült Államok mai területén élő őslakosok száma 600 ezerre zsugorodott, hogy 1890-re már csak 250 ezren legyenek.¹

Bármely történelmi forráshoz nyúlunk, kitetszik az, hogy az európai hódítók rendkívül kegyetlenül bántak el a számbelileg, és technikai-katonai fejlettség szempontjából is hátrányban levő (észak-, dél-, és közép-) amerikai népekkel. Az évszázadok folyamán a fehérek egymással szemben is kijátszották – az amúgy is ellenségeskedő – törzseket, éppen úgy, ahogyan ezt Afrikában, vagy Ázsiában is megtették.

¹ Thornton, Russel (1990). *American Indian holocaust and survival: a population history since 1492*. University of Oklahoma Press. 43. oldal.

Következtetés:

Mindent összevetve, elmondhatjuk azt, hogy az Amerikai Egyesült Államok megalakulásakor, 1776-ban, a függetlenség kikiáltásának évében, a már elfoglalt, és az ezutáni száz év során elfoglalandó, szinte Európa nagyságú terület indián lakossága a világ más részeihez viszonyítva rendkívül gyér volt. Ekként, jogosnak fogadható el az az értelmezés, miszerint a Jelenések 13-ik fejezetében szereplő, és a földből (azaz, főleg üres területekből, és nem tengerből, vizekből, vagyis meghódított népekből) felbukkanó bárányszarv² fenevadon az Egyesült Államokat kell érteni.

² A két, a Bárányéhoz – a lelkiismereti szabadságot olyannyira tiszteletben tartó Krisztushoz – hasonló szarv a polgári és a vallási szabadságot jelenti. A szarv a Bibliában az erő jelképe. E két magasztos elv alaptörvényükbe ültetése tette nagygyá ezen új protestáns országot.

Hernando de Soto (1492–1546) konkvisztádor felfedezi a Mississipit

pett (mely a Biblia szerint a hét első napja),³ s így megmarad továbbra is a tíz parancsolat. De sem a szombat megszüntetésére, sem annak a vasárnapal való helyettesítésére nem találunk a Bibliában erre vonatkozó parancsot. Tehát sem Krisztus, sem az apostolok ezt meg nem változtatták! Akkor hát honnan ered a változás?

A Napot imádó Nagy Konstantin idejében, 321-ben a Napisten napja, a Dies Solis lett a római birodalom nyugalomnapjává. A császár még 313-ban a keresztények üldözését megszüntető türelmi rendeletet adott ki, majd pedig mind ő, mind utódai pártolni kezdték e felekezetet. A negyedik század folyamán ekként a pogányok jónak látták kereszténnyé válni, ám e valójában megtéretlen tömegek beáramlása az egyházba azt eredményezte, hogy számos tévtanítást is behurcoltak.

Ekként született meg a kereszténységben a lélek halhatatlanságának tana, a keresztény papság, oltár meg áldozás fogalma, a tisztátalan állatok – pl. a disznó, a nyúl, a rákok, kagylók –, a vér meg az állati

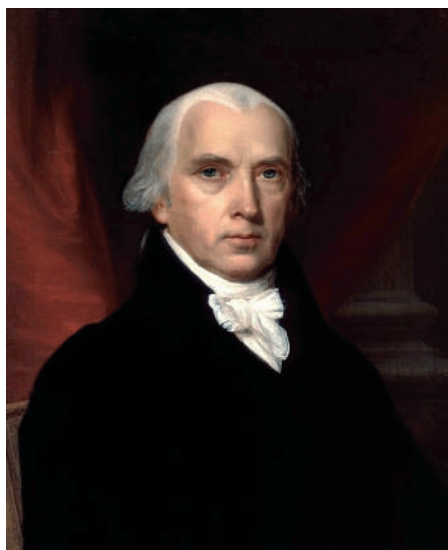
³ „És az a nap péntek vala, és szombat virrada rá. Az őt követő asszonyok is pedig, kik vele Galileából jöttek, megnézék a sírt, és hogy miképen helyeztetett el az ő teste. Visszatérvén pedig, készítenék fűszerszámokat és keneteket. És szombaton nyugovának a parancsolat szerint. **A hétnak első napján** pedig kora reggel a sírhoz menének, vivén az elkészített fűszerszámokat, és némely más asszonyok is velök. És a követ a sírről elhengerítve találák. És mikor bementek, nem találák az Úr Jézus testét.” (Lukács 23:54–24:3)

A Bibliában valójában nem is létezik a *vasárnap* szó, hanem helyette a *hét első napja* kifejezés található. Ez is csak az Újszövetségben, mégpedig nyolc helyen. Azonban sehol sincs szent napként, vagy nyugalomnapként említve.

A Kapitólium épülete – az Egyesült Államok Kongresszusának székhelye Washingtonban

zsír, s a részegítő italok tiltásának feloldása, melyek az első századi, apostoli kereszténységben elképzelhetetlenek voltak. Bejött a képek és szobrok tisztelete, a védőistenek helyett a védőszentek fogalma, a női istenségek (főleg a Diana, azaz Ártemisz) helyébe a Mária-kultusz,

James Madison (1751–1836): az Egyesült Államok egyik alapító atyja, és negyedik elnöke. Ő fogalmazta meg 1791-ben az első tíz alkotmánymódosítást. Az azóta csatoltakkal együtt ma már 27 módosítás létezik

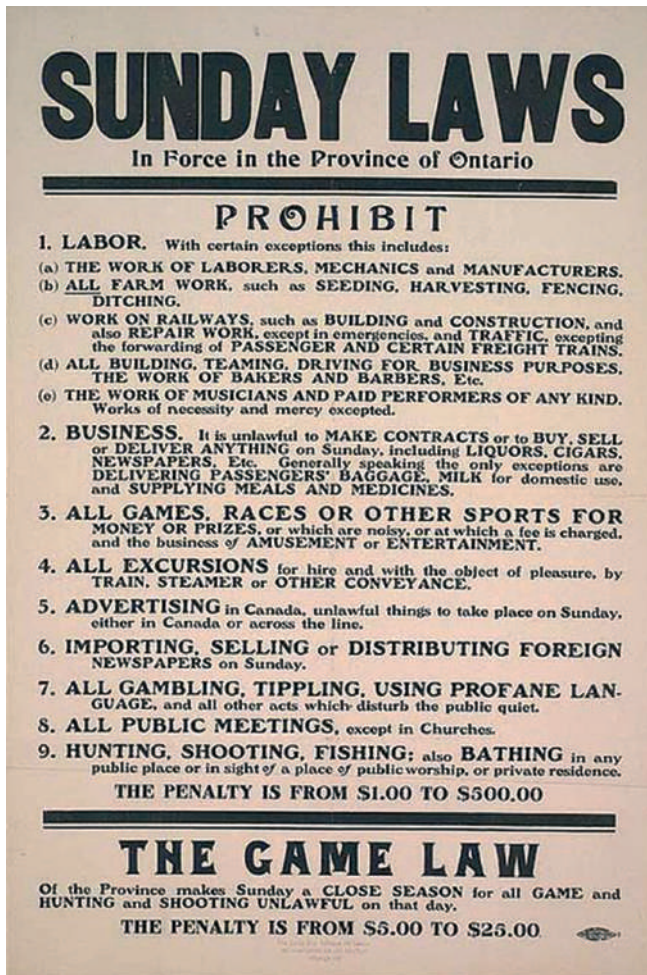
a Napisten tavaszi és téli (december 25) ünnepe helyett a keresztény húsvét meg a karácsony. Ugyanígy, a heti ünnepnap is eltolódott, míg azután a hivatalos, most már keresztény államegyház szentesítette a vasárnapot.

Senki sem hibás ma ősei tévedése miatt vagy bűneiért. Ugyanakkor, Isten vétkesnek fog találni minket akkor, ha szántsándékkal, hitetlenségből vagy érkéből behunyjuk szemünket Isten világos szava előtt. Az ilyen ember, hiába is áltatja magát, nem örökölheti Isten országát, ahová csak a valóban hűségesek lépnek be, akik nem kímélték az életüket mindhalálig (Jelenések 12:11).

Azok számára, kik a szombatot csak a zsidó nép „tartozékának” vélik, egy másik, nagyon fontos igevers a Galata 3:29:

„Ha pedig Krisztuséi vagytok, tehát az Ábrahám magva vagytok, és ígéret szerint örökösök.” (Galata 3:29)

Ma az Ábrahám magva, azaz leszármazottai nem a testileg

19. századi, vasárnapi törvényt tartalmazó plakát (Ontario tartomány, Kanada). A törvény, 1-től 500 dollárig terjedő büntetés terhe alatt megtilt ezen a napon mindenféle munkát, üzletelést, sportrendezvényt, utazást, szerencsejátékot, gyülekezést (a templomit kivéve), vadászatot, halászatot, közfürdők használatát, és a szabadtéri fürdőzést lakott hely közelében

zsidók, hanem a Krisztus valódi követői. Ők a lelki Izrael, vagyis a keresztényekre szállt át, Krisztus golgotai áldozata révén a szent örökség: Isten tükrének, élő szavának lenni e földön, bemutatva az Ő törvényének szépségét a mindennapok gyakorlatában.

Tehát, a földből feljövő fenevad – vagyis az Egyesült Államok – rövid időn belül azt fogja cselekedni, „hogymindazok, akik nem imádják a fenevad képét, megölesse nek. (...) És hogy senki se vehessen, és el ne adhasson semmit, hanem csak akin a fenevad bélyege van...” (Jelenések 13:15,17)

család meg a társadalom gyűlöletének felszítását is, olyan nyomást fog gyakorolni a hűségesekre, melynek csak Isten természetfeletti ereje által lehet majd ellenállni. Ez azonban meg van ígérve: „És én örök életet adok nékik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből.” (János 10:28)

Így hát Istennek próféciája szerint az üldözés azok ellen fog irányulni, kik mind a tíz parancsolathoz ragaszkodni fognak, beleértve a negyedik parancsolatot is. Ezek a halálveszély ellenére is elutasítják az akkor már a fenevad bélyegévé

Itt az első fenevad, vagyis Róma képéről (ikonjáról) van szó. E képet imádni azt jelenti, hogy, mint mondtuk, alávetjük magunkat egy olyan, lelkiismeretet elnyomó kegyetlen hatalomnak, amelyet Róma – mind a pogány, mind a keresztény szakaszában – mindig is képviselt. Az adás-vevés lehetetlenné tette a mai digitális világban könnyen elképzelhető: a készpénz forgalomból való kivonásával, egy egyszerű gombnyomással a nemkívánatos személyek bankszámlája zárva lesz, így lehetetlenné válik mind a bankkártya, mind a mobil útján történő fizetés.

Végső soron Sátán minden módon, beleértve a

változó vasárnap megszentelését. Ma még vannak, akik nevelésük, s a hosszú évszázadok tradíciói és berögződései folytán a vasárnapot őszintén Isten szent napjának tartják. De utolsó időben, a nagy nyomorúság idején Isten gondoskodni fog arról, hogy mindenki tisztán megláthassa az igazságot.

Azonban az, aki már ma sem őszinte Istennel és önmagával szemben, a rettenetes üldözés folyamán elbukik, hacsak addig át nem adja magát teljesen a Szentlélek újjászüelő erejének.

A hamis szombat, azaz a vasárnap kézre vagy homlokra történő felvétele (Jelenések 13:16) – amint azt a múltkor cikkben is említettük – a cselekedetet és a gondolkodást jelenti. Van, aki fanatikusan bebeszéli magának, hogy az elnyomóknak van igazuk, és így veti el a negyedik parancsolat érvényességét. Ez a homlokra való felvétel. Mások pedig szívük mélyén tudják, mi az igazság, de gyávaságból nem mernek kiállni az igazság mellett. „Isten majd megérti... nekem családom van... Ő nem kívánhatja, hogy mindent elveszítsek egy napért...” – áztatják majd magukat. Ezek csak a kezükre veszik fel a bélyeget.

Csak hogy az Ige világosan mondja:

„Mert valaki szégyell engem és az én beszédeimet e parázna és bűnös nemzetség között, az embernek Fia is szégyellni fogja azt, mikor eljő az ő Atyja dicsőségében a szent angyalokkal.” (Márk 8:38)

A következő részekben áttekintjük a Szentírás utolsó időkre, az üldözésre és az Úr visszajövetelét megelőző eseményekre vonatkozó ígehelyeit.

(Folytatjuk)

Jancsó Erik, Kolozsvár

Ifisarak

„Amit akartok azért, hogy az emberek ti veletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal; mert ez a törvény és a próféták.” (Máté 7:12)

A visszhang

Apa és fia sétálnak az erdőben. Hirtelen a fiú egy kőben megbotlik, és éles fájdalmat érezve felkiált:

–Jaaaj!

Meglepetésére hangot hall az erdő gyomrából:

– Jaaaj!

Kíváncsiságtól fűtve a hang irányába kiált:

– Ki vagy te?

...de az egyetlen válasz, ami érkezik:

– Ki vagy te..?

Méregbe gurul a fiú és ezt kiáltja:

– Gyere csak ki!

...és a hang visszaszól:

– Gyere csak ki...!

A fiú ránéz az apjára és megkérdezi:

– Apa, mi folyik itt?

– Fiam – válaszolja az apja -, fi-

gyelj csak! – majd elkiáltja magát:

– Barátom vagy!

A hang felel:

– Barátom vagy...!

Az apja azt kiáltja:

– Jó hogy itt vagy!

A hang pedig válaszol:

– Jó hogy itt vagy...!

Majd az apa elmagyarázza:

– Az emberek ezt visszhangnak nevezik, **pedig ez valójában maga az élet!** Az élet mindig azt adja vissza neked, amit te másoknak nyújtasz. Az élet tükröt tart cselekedeteidnek. Ha több szeretetre vágysz, adj

több szeretetet! Ha megértésre vágysz, te is érts meg és tisztelj másokat! Ha azt akarod, hogy az emberek türelmesek és tiszteletudóak legyenek veled szemben, te is légy türelmes és mutass tiszteletet! A természetnek ez a törvénye életünk minden területére érvényes. Az élet azt adja vissza neked, amit te másoknak nyújtasz. Az élet nem véletlenek sorozata, hanem tetteid befolyásolja!

Ha jószándékkal élünk, és cselekedeteink, szavaink is ezt tükrözik mások felé, számíthatunk arra, hogy amikor mi szükségben leszünk, akkor áldás nyugszik meg az életünkön. Ha nem is kapjuk mindig vissza, amit adunk, úgy ahogy mi adjuk, de a jó lelkiismeret békesége megnyugszik rajtunk.

„Aki mást felüldít, maga is felüldül.” (Példabeszédek 11:25)

A szomszédok

Egy vidéki település nagyon szép völgyben feküdt. A máshonnan arra vetődőket mindig megragadta az erdők, gyümölcsösök közt elszórt takaros házak látványa, s nem egy nagyvárosi ember szívében azonnal megfogalmazódott a gondolat: én bizony ide szeretnék költözni!

Egy napon drága autó állt meg a falu felső végénél. Egy férfi szállt ki belőle, s csodálattal tekintett le a völgyre. Az utolsó háznál a gazda éppen a kertjében dolgozott.

– Jó napot kívánok! – szólította meg az idegen. – Hát igazán lenyűgöző ez a helység! De mondja csak, milyenek az itt lakó emberek?

A gazda megállt, s kapája nyelére támaszkodva megkérdezte:

– Hát ahol most Ön lakik, milyenek a szomszédai?

– Borzalmasak! Egyikkel sem lehet kijönni, még látni sem bírom őket... Oda jutottunk, hogy már nem is köszönünk egymásnak! Ezért is szeretnék minél hamarabb elköltözni onnét!

A Tihanyi Ekhó: ezen a kőn állva, a hang visszaverődik a Tihanyi Apátság kb. 300 méterre levő északi faláról

Kitől függ az, hogy mit látunk a mellettünk élőben?

– Hát, sajnos, attól félek, hogy itt is csak ilyen emberekre talál! – felelte a gazda, s folytatta munkáját.

Az idegen elszomorodott, majd csüggedten beszállt az autójába, és elhajtott.

Néhány nap múlva egy másik autó állt meg a falut övező erdő

szélén, az utolsó háznál. Egy házaspár szállt ki, s elragadtatva figyelte a késő délutáni napsugaraktól bearanyozott völgyet. A gazda most is a kertjében tettvé.

– Jó napot, uram! – szólították meg. – Van-e eladó ház vagy telek errefele?

– Talán csak akad még itt-ott – felelte a gazda.

A férj ekkor megkérdezte:

– De milyenek itt az emberek?

– Ott, ahol most laknak, milyenek?

– Jaj, nagyon jók, és remekül kijövünk mindenkivel! – szolt a feleség. – Nem szívesen válnánk meg egyiküktől sem, csakhogy tudja, egy fiunk s egy lányunk van, és most is babát várok. Anynyira szeretnénk, hogy a gyerekeink ne egy nagyvárosi panelházban, hanem ilyen csodálatos környezetben nőjenek fel!

A bácsi rájuk mosolygott, s ezt válaszolta:

– Nyugodtan jöjjenek, mert itt is ugyanolyan jóra való emberek között fognak élni!

Kedves Barátom! Te milyen emberek között laksz?

Szabó Attila, Balatonfüred,
és **J. E.**

Figyelő

A jelenben (a jelekben) élünk

Bevezető

A saját, második eljövételéről szólva, az Úr ezt mondta:

„A fügefáról vegyétek pedig a példát: amikor az ága már zsendül, és levelet hajt, tudjátok, hogy közel van a nyár. Azonképpen ti is, amikor mindezeket látjátok, tudjátok meg, hogy közel van, az ajtó előtt. (...) Arról a napról, vagy óráról pedig senki sem tud, csak az én Atyám egyedül.” (Máté 24:32–33, 36)

Valóban, nem szabad dátumokat kitűznünk a Krisztus Urunk

megjelenését, és e szenvedéssel telt földi történelem végét illetően, azonban a jeleket láthatjuk. Ezek sürgető érzést kelthetnek bennünk: egyrészt tartsunk komoly önvizsgálatot – „Önmagatokat tegyétek próbára, hogy a hitben jártok-e? Önmagatokat vizsgáljátok meg!” (2 Korintus 13:5, Új Prot. Ford.)

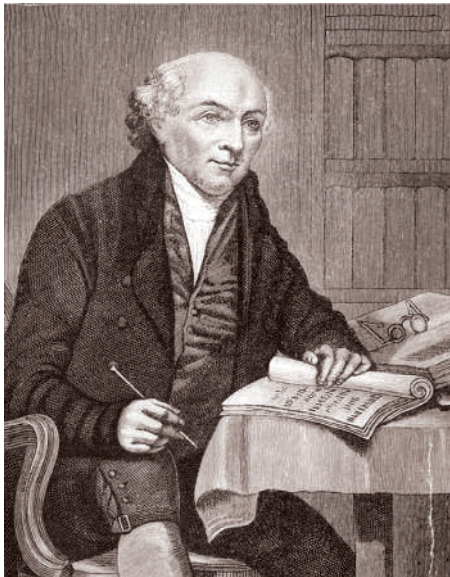
Másrészt, amikor e folyamatban a Szentlélek rámutat hiányosságainkra, azonnal következnie kell a teljes átadásunknak, és a bűneinkből való megtérésnek.

Harmadsorban, ne feledjük, az Úr Jézus nem jöhet el, míg el nem végeztük a ránk bízott munkát:

„És az Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon, bizonyosságul minden népnek: és akkor jön el a vég.” (Máté 24:14)

Milyen feladat áll tehát előttünk? Nem egyéb, mint a világ beevangelizálása! Ezt a feladatot, vagyis az evangéliumi missziót a 18. század végétől kezdve főleg az angolszások – a Brit Szigetek meg az Egyesült Államok hívő emberei – vállalták. Ők hallották meg Jézus csodálatos hívását:

„Elmenvén széles e világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtsnek...” (Márk 16:15)

William Carey – aki meghallotta Isten felhívását

„Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket...” (Máté 28:19)

William Carey (1761–1834), az egyszerű suszterinasból lett baptista lelkész volt az első, aki úgy érezte: a pogányoknak is meg kell hallaniuk az evangéliumot, és Krisztus tanítványaivá kell válniuk. Kis csapatával az indiai Kalkuttába utazott, ami elindította a protestáns missziók máig tartó áradatát.

Csakhogy ma még mindig milliárdok nem is hallottak Jézusról! Ott van az 1,4 milliárdos Kína és a majdnem ugyanakkora India nagy része. Ugyanígy a több mint egy milliárdos muzulmán világ, meg Délkelet-Ázsia buddhista országai. És mi lesz vajon a ma-holnap teljesen pogánnyá váló volt-keresztény Európával?

Egy Assisi Szent Ferencnek tulajdonított mondást hallottam nemrég, mely kb. így hangzik: „Tegyel bizonysgot Isten szeretetéről szüntelen, nap mint

nap. És ha kell, használj szavakat is.”

Jelek Orosz hanyatlás

Napjaink egyik legfontosabb, és a végidő közeledtére mutató jele az orosz birodalom rohamos gyengülése az amerikaiakkal, és az általuk manipulált csatlósakkal szemben. Az, hogy az oroszokat teljesen legyőzzék és kontroll alá vonják, nem történt meg a 13. századi mongol invázió óta, amikor is Novgorod kivételével szinte az egész oroszok lakta terület az Aranyhorda vazallusává vált. Ám később, főleg Nagy Péter cártól, meg Nagy Katalin cárnőtől kezdve Európa e keleti óriása többé senkitől sem félt.

Leszbiánus hangulatú arckrém-reklám egy gyógyszertár ablakán

A modern kor digitalizált háborúiban azonban a technika főlényje a döntő. Hiába is mozgósítanak az orosz férfiak százezreit és millióit, hogy azok a második világháború szintjét nem sokkal meghaladó fegyverekkel törjenek előre – csak a pusztítás mértéke lenne egyre nagyobb, és a kiontott vér egyre több.

S amint már elmondtuk, az Egyesült Államok világhatalomra kerülése indítja be végül azt a nagy vallási üldözést, melynek Jézus eljövetele vet véget.

Városokba tömörülés

A másik fontos jel a rendkívüli elvárosiasodás. Sátán, az ő engedelmes ügynökei által arra törekszik, hogy az embert kiszakítsa a természet környezetéből, ahol évezredek át mindent megtermelhetett, és csak Istentől függött. Ahhoz, hogy számíson az, hogy az emberek milliárdjai nem vehetnek, és nem adhatnak, ha nincs rajtuk a fenevad bélyege, szükséges őket teljesen függő helyzetbe hozni. Nos, ha mi tömbházlakásokban, nagyvárosokba zsúfolódva lakunk, és mindent – élelmet, vizet, fűtőanyagot, ruhát, gyógyszert, üzemanyagot – vásárolnunk kell, mit teszünk majd a nemsokára bekövetkező nagy gazdasági válság, és a globális méretű zsarolás idején?

Rendkívül fontos tehát az, hogy minden, a Szentírást ismerő hívő ember tegye meg, Istenben bízva, a szükséges lépéseket mindennemű gazdasági függetlensége irányába.

Modern Szodoma

Most pedig térjünk a harmadik, rendkívül fontos jelre.

„Amint Nőé napjaiban volt, úgy lesz az Emberfiának napjaiban is: ettek, ittak, házasodtak, férjhez mentek mind ama napig, amelyen Nőé a bárkába bement, és eljött az özönvíz, és mindenkit elpusztított.”

Ugyanígy volt Lót napjaiban is, ettek, ittak, adtak, vettek, ül-

tettek, építettek, de amely napon Lót elhagyta Sodomát, tűz és kénkö esett az égből, és mindenkit elpusztított. Éppen így lesz azon a napon is, amelyen az Emberfia megjelenik.” (Lukács 17:26–30)

Mind Noé, mind Lót idejében az emberek e világ dolgaival voltak elfoglalva, és Istennel nem törődtek. (Gondoljunk csak az utóbbi harminc év mifelénk lezajlott lelki hanyatlására!) Ugyanakkor, az özönvíz előtti nemzedékek fő bűneként azt olvassuk, hogy „megsokasodott az ember gonoszsága a földön, és hogy szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz” volt (1 Mózes 6:5). Lót esetében pedig Szodoma szembezőkő vétkeként a homoszexualitás tűnik ki, mely perverzió kegyetlen gonoszsággal társult (lásd 1 Mózes 19. fejezetét).

De hogyan jutott Szodoma és a környező városok (Gomorra, Admá és Ceboim – lásd 5 Mózes 29:23. versét) ebbe a helyzetbe?

„Íme, ez volt húgodnak, Sodomának a bűne: bár fenségben és kenyérbőségben, gondtalan békességben élt ő és leányai, de a szűkölködő és szegény kezét nem fogta meg. Fölfuvalkodtak, utálatosságot cselekedtek előttem, én pedig elveszítettem őket, amikor ezt megláttam.” (Ezékiel 16:49)

Nem hiába van az utolsó időekkel kapcsolatban éppen Noé és Lót megemlítve: az ő idejükhöz hasonlóan a gonoszság, az önzés, az anyagiak bálványozása és az erkölcsi romlottság most is tetőzni fog.

Habár a paráznság egyik legromlottabb fajtáját, a homoszexualitást és a leszbikusizmust Isten a Szentírásban nagyon határozottan elítéli (3 Mózes 20:13, Róma 1:24–27) a nyugati világ „progresz-

Egyre több nálunkfele a kézenfogva járkáló női pár

szív” szervezetei, egy titokzatos háttérhatalomtól segítve, egyre inkább terjesztik ezeket a – züllött római birodalom végét is előidéző – bűnöket, begyűrűzve még a Bibliától egyre jobban eltávolodó egyházakba is.

Ezeken túlmenően, az újabb, úgynevezett gender (nem)-ideológia lényege (melyet már óvodáskortól szándékoznak az oktatás részévé tenni) az, hogy a biológiai nem, és a vállalt nem két különböző dolog. Tehát, a fiúcska lehet valójában lány, mely véletlenül fiútestben született, és fordítva.

Ez a Sátán konyháján kifundált pusztító hazugság – az ugyancsak e forrásból származó majom-el-

mélethez hasonlóan – megmérgezi a gyerekek elméjét és szívéét, tönkretéve őket testileg-lelkileg: egyrészt a borzalmas nemváltoztató-műtétek meg kezeléseik révén, de főleg szexuális kicsapongásba, perverziókba, kiégésbe, kétségbeesésbe meg öngyilkosságba hajszolva őket, miközben a hagyományos (apa-anyagyerekek alkotta) család fogalmát teljesen el akarják tüntetni a következő nemzedék elméjéből.

Ég a házukntája...

Az, hogy mennyire veszélyes a helyzet itt Romániában is, meglátható a Strategia Națională de Educație Parentală (kb. Nemzeti Parentális – azaz Szülői – Nevelési Stratégia) tervezetéből, melyet 2018-ban tártak a Parlament elé, ám a társadalomban, a különböző pártokban meg egyházakban még fellelhető hívő keresztények küz-

delme nyomán (de főleg Isten könyörülete révén) felfüggesztettek. Sajnos ez év tavaszán újból napirendre tűztek, s a liberális kormányzat kijelentette, hogy jövő év, azaz 2023 szeptemberétől életbe is lépteti. De mit is jelent ez a „stratégia”?

A két fő, rendkívüli aggodalomra okot adó célkitűzés a következő:

– 2030-ig a romániai szülők¹ nyolcvan százalékának át kell esnie egy úgynevezett parentális (szülői) átnevelésen, hogy ekként képes legyen egy új, a régi család-

¹ Valószínű, hogy itt a kiskorú gyerekekkel rendelkező szülőkre gondoltak.

A nemzetközi agenda tapintható sikere a kolozsvári ifjúság körében: Szeretem az LGBT-t (utcai firka-birka)

modellt helyettesítő progresszív modellnek megfelelni.

– A gyermek nevelését illetően az állam tekintélyének növekednie kell a szülői tekintély rovására. Tehát, az állam dönti el azt, mi a gyermek felsőbb érdeke, és azt is, hogy az illető szülő mennyire képes ennek megfelelni. Az ellenőrzési és döntési jogot, meg a „nevelést” ugyanakkor úgynevezett „szakértőkre” fogják bízni, akik nem a tanárok közül kerülnek ki (habár elméletileg ők is vállalhatják), hanem bizonyos „progresszív” civilszervezetek kiképzett emberei lesznek.

Természetesen az illető, szülővel és gyerekekkel foglalkozó szakértők „képzése” (educatori parentali, formatori de gen, formatori de formatori de gen) rengeteg pénzbe fog kerülni, amit azonban a kormány készségesen az e nemes feladatot vállaló szélsőbal civilszervezetek rendelkezésére bocsát.

Imádkozunk azért, hogy a mindenható Isten hiúsítsa meg a Hámán gonosz szándékát (lásd Eszter 8:3)!

Szép Újvilág?

Végezetül pedig tekintsük meg a gender-oktatás tananyagát, me-

lyet ez év őszétől² az Egyesült Államok New Jersey államában szeretnének bevezetni. A hivatalos szervek által jóváhagyott anyagot az Advocates for Youth nemzeti civilszervezet állította össze, melynek fő célja, saját bevelésük szerint „a tizenévesek reproduk-

tív és szexuális egészsége” – persze az ő meglátásuk alapján.

Első osztály

A gyerekeket felvilágosítják arról, hogy vannak reprodukció (szaporodási) rendszereik (reproductive systems), és külön szexuális rendszereik (sexual systems). A gyerekeknek először részletesen bemutatják ezeket, majd ezek használatát gyakorlati úton sajátítják el, egymás testrészeit érintve. Megtanulják azt is, hogy „talán úgy érzed, lány vagy, habár egyesek azt mondhatják neked, hogy 'fiú' testrészeid vannak” (és fordítva). „Vagy, esetleg nem érzed magad sem fiúnak, sem lánynak, hanem picit ennek is, annak is. Nem számít mit érzel: teljesen normális vagy!”

Második osztály

Most a (csupán hét éves!) gyerekek a testük „autonómiájáról” tanulnak. A nemi kapcsolatok különböző módjait mutatják be nekik, kihangsúlyozva azt, hogy mindenfajta megnyilvánulás nor-

mális, ha a partnerrel egyetértésben történik.

Harmadik és negyedik osztály

A gyerekeknek felsorolják a különböző „család-típusokat”. Itt mindenféle nemű, korú, és létszámú nemi társulásokról van szó: egy férfi és több nő, egy nő, és több férfi, csak férfiak, csak nők, idősek és fiatalok, stb.

A tanulás során képek, rajzok, videók és tárgyak vannak felhasználva, s a gyerekek elméje teljesen megromlik. Itt valójában egy újfajta, mindent áthálózó perverz, szexualitást istenítő vallásról van szó, mely hasonló az ókori kánaániták termékenység-kultuszaihoz.

A gyerekek elsajátítják azt is, hogy milyen gyógyszereket igényelhetnek, például pubertásblokkolókat meg hormonkezeléseket, hogy a testük a másik nem irányába fejlődjön. Másrészt tudhatjuk, hogy a fiúk nőiesek lesznek, de természetesen fiúk maradnak, s a fiúsított lányok is valójában csak lányok.

Könyvújdonság kincses városunk egyik patinás könyvesboltjában

² Az alábbiakban a *The Public Discourse* egyesült államokbeli katolikus havilap 2022. áprilisi számában megjelent cikk tartalmából közlünk.

A gyerekek ugyanakkor a különböző LGBT-szimbólumokról, és a gay-pride mozgalom történetéről és hős aktivistáiról tanulnak (LGBT: Lesbian-Gay-Bisexual-Transsexual szavak kezdőbetűiből).

Ötödik osztály

Most már a gyerekek nyíltan szint kell vallania: csatlakozott-e az új ideológiához? A húzódókat a „nevelőnek” joga van megszégyeníteni. Másrészt a *What Is Love Anyway* (Mi is a szeretet valójában?) fejezetben a leg-

perverzebb, legabnormálisabb nemi kapcsolatokról is tanulnak, melyeket mint a „szeretet” valódi megnyilvánulásait mutatják be nekik.

Nos, meg kell értenünk: itt nem csak New Jerseyről, az amerikaiakról, vagy Nyugat-Európáról van szó. A mi országunkra (különböző, valahonnan sok pénzzel rendelkező, nemzetközi civilszevezetek, az Únió vezetőisége, az UNICEF és az ENSZ egyéb szervezetei részéről) gyakorolt nyomás is rendkívül nagy.

És itt jön be a leghatalmasabb fegyver: az ima.

„Mert igen hasznos az igaznak buzgóságos könyörgése.” (Jakab 5:16)

Az Úr könyörüljön gyermekeinken és mindnyájunkon, kinyújtva védő karját felettünk.

„Mikor pedig ezek elkezdődnek, egyenesedjete fel, és emeljéte fel a fejeteke, mert közeledik a megváltásotok.” (Lukács 21:28 –Új Prot. Ford.)

Jancsó Erik,
Kolozsvár

A magyarok története (12. rész)

II. István (1101–1131)

Könyves Kálmán halálát követően 1116-ban fia, István örökölte a királyságot. István anyja Kálmán első felesége, Felícia szicíliai normann hercegnő volt, István nővére pedig Zsófia. Apja – hogy Álmos törekvéseinek elejét vegye – már öt éves korában megkoronázta, és végül nagyon fiatalon, csupán tizenöt évesen került a trónra.

A fiatal király nehéz helyzetet örökölt: még trónra lépésének évében meg kellett ütköznie az ellenséges csehekkel, és az 1116 májusában, az Olsava folyó melletti csatában I. Vladiszláv cseh fejedelem seregei hatalmas csapást mértek a magyarokra. Rá egy hónapra pedig a Velencei Köztársaság seregei, a bizánciakkal egyesülve Záránál ugyancsak legyőzték a magyar hadakat, s ezennel el is vették a Könyves Kálmán által megszerzett Dalmácia. Ezen kívül, a pápaság és a német-római császárság investitúra-harcában II. István, apjához hasonlóan a

pápaság oldalára állt, és ennek jeleként feleségül vette a pápát támogató normannok egyik vezérének, Róbert capuai¹ hercegnek a lányát, Krisztinát. Ezennel persze kivívta a múltban Álmost támogató V. Henrik császár haragját.

Másrészt, mivel azok a velenecieket segítették, a bizánciakkal is megkeseredett a viszony. Váltakozó szerencsés harcok következtek Dalmáciaért, de végül a terület még egy ideig Velence kezében maradt. Eközben, 1122-ben, a wormszi konkordátumban a német-római császárság és Róma kiegyeztek, így hát István is jobb viszonyba kerülhetett a németekkel. Otthoni ellenzéke ugyanakkor egyre erősödött, számos főúr elégedetlen volt vele, és titokban a Kálmán által el nem ismert Borisszal, Eufémia fiával vették fel a kapcsolatot, neki szánva a trónt.

¹ Capua: város Dél-Olaszországban, Nápoly mellett

Valószínűleg ezért is, önmaga védelmére hívott be és telepített le ugyancsak 1122-ben besenyőket (amely nép már azelőtt is több hullámban betelepedett, majd be is olvadt a magyarságba), vezetőikkel feltűnően jó barátságot ápolva. Rá egy évre pedig úgy döntött, beavatkozik az orosz fejedelemségek viszályaiba, és így a magyar sereg elindult Lodomériába (ahogy a magyarok akkoriban nevezték),

II. István megkoronázása Székesfehérvárott. Miniatúra a Képes Krónikából

Invesztitúra-harc

A 9-13. század között zajló egyházi-világi konfliktus, afelett, hogy kinek van joga püspököket kinevezni a különböző országokban: a pápának (hisz hatalma az egész világegyházra kiterjed), vagy az uralkodónak (mint pl. a császárnak), kinek uralma Istentől származik, és aki a saját birodalmában szuverén. A fegyveres harcokban a császári seregekkel szemben a pápai állam seregei és szövetségesei álltak.

A legsúlyosabb szakasz 1075-ben kezdődött, a VII. Gergely pápa és IV. Henrik császár között kirobbant ellentéttel, és az 1022. évi wormszi konkordátummal ért véget, melyet II. Kallixtus pápa és V. Henrik császár kötött meg. Eszerint a pápa nevezi ki a püspököket, ám azok hűségesküt tesznek a császárnak. A konfliktus később tovább folytatódott, a pápaság 13. századi rendkívüli megerősödéséig.

vagyis a Moszkvától keletre levő volhíniai Vlagyimirba, Jaroszlav fejedelmet támogatva Vladimir Monomakhosz nagyfejedelemmel szemben. Jaroszláv azonban váratlanul meghalt (talán megölték), és a főurak a vonakodó királyt visszatérésre kényszerítették, kilátásba helyezve azt, hogy más királyt választanak, ha nem enged. Most először történt meg az Árpád-házi királyok történetében, hogy az urak parancsoljanak a királynak, megfenyegetve őt!

Nem sok idő múlva az urak egy része, mely a túl sok kudarcot elszenvedett Istvánnal elégedetlen volt, a vak Álmos mellé állt, és 1125-ben megpróbálta trónra juttatni. A kísérlet nem sikerült, és Álmos elmenekült Bizáncba, ahol II. Joánnész Komnénosz császár örömmel oltalmába fogadta, remélve, hogy valamiképpen felhasználhatja őt István ellen.

A magyar király ezt nem nézhette tétlenül. 1126-ban megbékélt a csehekkel, majd az osztrákokkal is, és ezt követően Bizánc ellen indult. Joánnész Komnénosz felesége, Piroska császárnő (Szent László király lánya) békíteni próbálta a feleket, de ered-

ménytelenül. 1127-ben a magyar hadak a bizánci területekre törtek, Belgrádnál győztek, s a mai Plovdivig hatoltak. Eközben meghalt a trónkövetelő Álmos, de a háború tovább folyt, s rákövetkező évben a bizánciak győzték le a magyarokat a Szerémségben. Ekkor István szövetséget kötött a bizánciak által leigázott szerbek fejedelmével, I. Uros szerb nagyzsupánnal, ezután pedig a csehekkel is egyesült magyar seregek megbékélésre kényszerítették Bizáncot. Így hát 1129-ben megkötötték a békét.

Az itáliai normannok

A normann nép a 9. században jött létre, amikor a mai Franciaország északnyugati részében a betörő vikingek letelepedtek, és összekeveredtek az ottani nyugati-frank és gall-római lakossággal. A vikingek rablóhadjárataik során különböző irányokból támadták Európát, s a Gibraltári-szoroson áthajózva már 860-ban megjelentek Itáliában. Később, mint varég zsoldosok, az európai uralkodók seregeibe álltak be.

999 táján normann lovagok jelentek meg Dél-Itáliában, se-

Mint láttuk, István szeretett volna nagy elődei, Szent István, Szent László és Könyves Kálmán nyomába lépni, mind hírnévben, mind hatalomban. Ugyanakkor, a krónikások szerint, nem rendelkezett a kellő bölcsességgel mindehhez, és a mulatozásokat is nagyon kedvelte, úgyhogy az italoizálás miatt már egészen fiatalon megromlott az egészsége.

Ekkoriban jutott tudomására az, hogy az elhunyt Álmos fiát, Vak Béla herceget a pécsváradi bencés kolostorban rejtegetik. Békülési szándékkal magához hívatta, évi ellátást biztosított neki, és hozzáadta Uros nagyzsupán lányát, Helena hercegnőt. A trón örökösének azonban Sault, Zsófia nővérének a fiát jelölte ki – mivel neki nem született fia sem a normann Krisztinától, sem második feleségétől, Riedenburgi Adelheidtől. Eközben, 1130-ban Borisz trónkövetelő Bizáncba ment, ahol a császár (mint azelőtt Álmost) őt is szívesen fogadta, és hozzáadta unokahúgát, Anna Dukaina hercegnőt. Ugyanakkor a birodalmának keleti konfliktusai miatt egyelőre sereggel nem

gítséget nyújtva a helyieknek a szaracénok elleni harcban. Később a normannok számos csatában (sokszor egymás ellen harcolva) meghódították Szicíliát és Dél-Itáliát, mely 1130-ban II. Roger alatt egyetlen normann királysággá egyesült. A normann vezérek sokszor a pápák mellé álltak, akik így elismerték hatalmukat. VI. Henrik császár vetett véget uralmuknak 1198-ban, amikor a normann Hauteville-dinasztia helyébe a Hohenstaufeneket ültette, II. Frigyes személyében.

Amelyért oly sok vér folyt: Zára (a mai Zadar Horvátországban), Dalmácia hajdani fővárosa

támogatta. A későbbiek során, mint meg fogjuk látni, ez a – magát jogos trónörökösnek tekin-

tő – Borisz *Kalamanosz* (ahogy a görögök nevezték) sok baj forrása lett.

Ami Istvánt illeti: 1131 elején, csupán 30 évesen vérhast kapott, és nem-sokára elhunyt. Nagyváradon temették el, Szent László mellé.

(Folytatjuk)

Bibliográfia:

- Herber–Martos–Moss–Tisza: *Történelem*, 3. kötet, Reáltanoda Alapítvány, 1995
- Bertényi–Gyapay: *Magyarország rövid története*, Maecenas kiadó, 1992.
- Varga Domokos: *Emlékezünk eleinkről*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bpest, 1196. További, internetes források.

Jancsó Erik,
Kolozsvár

Kedves Olvasók!

Ha tetszett ez a lap, és továbbra is szeretnék kapni, akkor a következő lapszám kézbesítésekor szóljanak terjesztőinknek, avagy jelezzék ezt a lakhelyüknek megfelelő, és az alábbiakban megadott megyei terjesztési felelősöknél – telefonhívás, vagy SMS által.

Ugyanakkor, lapunk fenntartása érdekében támogatást fogadunk el, melyet ugyancsak terjesztőinknek lehet átnyújtani. A *Világ Reménye* minimális előállítási költsége **8 hónapra** (vagyis a 2022. május–december időszakra) **25 lej**.

Magyei terjesztési felelősök:

- ♦ Kovászna, Brassó: Márk Enikő, 0725 321 489
- ♦ Hargita: Fekete Ilona, 0740 106 422 – Udvarhelyszék, Polgár Szép Enikő, 0753 148 455 - Csík- és Gyergyószék
- ♦ Maros, Fehér: Nagy Szilvia, 0745 385 880
- ♦ Bihar: Verebi László, 0770 140 009
- ♦ Szatmár: Illyés Csilla, 0749 976 911
- ♦ Arad: Deák Andrea, 0743 626 963
- ♦ Temes: Kulcsár Lenke, 0753 161 576
- ♦ Szilágyság: Farkas Csilla, 0742 301 743

- ♦ Kolozs, Máramaros és Beszterce: Jancsó Erik, 0749 021 935

Régióink: Székelyföld, Partium (Bihar és Szatmár), Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség, Közép-Erdély, Bánság, Szászföld, Máramaros és Beszterce.

Világ Reménye, népünk reménye **Interregionális havilap**

Főszerkesztő: Jancsó Erik

Telefon: 0749 021 935

E-mail: vilagremony7@gmail.com

Minden eddigi lapszám elolvasható és ingyenesen letölthető a

www.vilagremony.ro honlapról.

Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12
Folyóiratunk ugyancsak megrendelhető Kolozsváron, a Cuza Vodă utca 16. szám alatti *Sola Scriptura Könyvesbolt*ban is.

Bankszámla: Asociația Pro Scriptura, CIF 37175079

Conturi Banca Transilvania:
RO72 BTRL RONC RT03 8390 6901 lejben, és RO22 BTRL EURC RT03 8390 6901 euróban.

ISSN/ISSN-L: 2784-0328

Készült: a *Viața și Sănătate Kiadó* nyomdájában (Cernica út 101, Pantelimon, Ilfov megye)

A Világ Reménye egy magánkezelésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, annak jobb megismerésével együtt, előmozdítva az olvasók testi-lelki egészségét, és kiemelve ugyanakkor világunk, Erdély és a magyarság értékeit. Reméljük, hogy e folyóirat tartalma egyúttal mindnyájunk üdvösségét szolgálja.

Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kérdéseiket telefonhívás, SMS, e-mail, avagy postai levél útján, a fentebb említett címeiken. Ugyanakkor szívesen fogadjuk olvasóink részéről a lapunk szellemiségével egyező cikkeket, tapasztalatokat, verseket, fotókat, s egyéb anyagokat. Levél esetén a borítékra kérjük írják rá:

Világ Reménye

Ha másképpen nem jelöljük, akkor a bibliai idézetek a *Károli Gáspár* fordításból valók.